

'08

Jaarverslag 2008

INHOUD

Edito: Straks vieren we tien jaar Vlaams Welzijnsverbond...	3
Algemene Vergadering	5
Raad van Bestuur	6
Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen	8
Een nieuwe opdrachtsverklaring	9
Organogram medewerkers	10

Sectoren

Bijzondere Jeugdbijstand	11
Gezinsondersteuning	14
Kinderopvang	17
Ondersteuning van Personen met een Handicap	22
Vrijwilligerswerk	27

Intersectoraal

Centrum voor Ethiek en Zingeving in het welzijnswerk	29
Commissie Kwaliteit	31
Ethische Commissie	32
Financieel	33
Pastoraal Werk	35
Personeelskengetallen	36
Sociaal Recht	38
Tijdschriften en website	40
Zorginnovatie	42

Edito

Straks vieren we tien jaar Vlaams Welzijnsverbond...

Een overzicht van tien jaar welzijnsbeleid in Vlaanderen

Toen we op 15 juni 1999 het Vlaams Welzijnsverbond boven de figuurlijke doopvont hielden, waren de verwachtingen hooggespannen. De drie voorgangers, het VVJG (Verbond van Voorzieningen voor Jeugd- en Gehandicaptenzorg), het VMSI (Verbond der Medisch-Sociale Instellingen) en het VIW (Verbond van Instellingen voor Welzijnswerk) hadden hun sporen meer dan verdiend in het Vlaamse welzijnslandschap. Het nieuwe Verbond moest niet alleen dit werk voortzetten, maar nog beter doen...

In deze periode is er veel water naar de zee gevloeid. De Vlaamse welzijnssector is geëvolueerd en ziet er gans anders uit dan tien jaar geleden. Het Vlaams Welzijnsverbond heeft ongetwijfeld zijn stempel gedrukt op deze evoluties. Vastberaden. En onuitwisbaar. We pikken er enkele elementen uit om dit jaarverslag mee te beginnen.

In de eerste plaats denken we aan de Vlaamse Intersectorale Akkoorden (VIA) van 2000 en 2005. We hebben er massa's voorbereidend werk in gestoken. Urenlang vergaderd en onderhandeld. En tenslotte eerbare akkoorden ondertekend, die – en dat is het minste wat je ervan kan zeggen – het uitzicht van de welzijnssector over de jaren heen veranderd hebben. De meeste objectieve waarnemers moeten toegeven dat deze veranderingen ‘ten goede’ gekomen zijn aan de sector, al blijft voor sommige elementen de uitvoerbaarheid voor problemen zorgen.

We denken hierbij aan de aandacht die in de akkoorden uitging naar de combinatie gezinsarbeid, de arbeidsduurvermindering (ADV), de loonharmonisatie en de extra middelen voor management en vorming, het wegwerken van de nepstatuten en de start van een tweede pensioenpijler.

We kijken terug op het werk dat verzet werd rond kwaliteitszorg en de verdere professionalisering; aan flexibilisering van de hulpverlening; het streven naar een Beter Bestuurlijk Beleid (BBB) op Vlaams niveau en de ethische reflecties, die opnieuw aandacht vragen voor het waardevolle in de zorg. De voorbije tien jaar groeide het Vlaams Welzijnsbudget van 2 miljard euro in 2000 naar 3,3 miljard euro. Een groei met 65% of 40% meer dan het gehele Vlaamse budget. In 2009 besteedde Vlaanderen 12,7% van zijn begroting aan welzijn, gezondheid en gezin, tegenover 11,8% in 2000.

De kinderopvang was tien jaar geleden nog een relatief kleine sector en niemand kon toen vermoeden welke ‘boom’ deze nog zou kennen. Niet alleen in aantal, maar ook in werkvormen en nieuwe samenwerkingsverbanden. Denken we maar aan heel het CKO-verhaal (Centra voor Kinderopvang); de

gemeentelijke en andere netwerken en samenwerkingsverbanden, de roep naar meer kansen voor occasionele en flexibele kinderopvang, enz. De maatschappelijke functie van de kinderopvang wordt nu algemeen erkend. En dat gaat voor onze voorzieningen over meer dan een economische wetmatigheid!

De bijzondere jeugdbijstand komt vanuit een geschiedenis van ‘bescherming van de jeugd’ naar een nieuwe visie die vertrekt vanuit een responsabilisering van de jongere, met nadruk op de kinderrechten en vanuit een herstelgerichte kijk op jeugdrecht. Toch lijkt het dat ook deze sector meer en meer onder druk komt te staan. Met de Integrale Jeugdhulpverlening waait een nieuwe wind door de sector, die meer en meer buiten zijn grenzen treedt. Met nieuwe werkvormen en aangestuurd door een ‘Globaal Plan’ en vanuit een breed maatschappelijk gedragen consensus.

Ook in de gehandicaptenzorg veranderde heel wat. Zelfs onze sector ‘gehandicaptenzorg’ veranderde van naam in sector ‘ondersteuning van personen met een handicap’. Meer en meer was men gaan spreken over personen met een handicap: hiermee werd de focus minder gelegd op de handicap op zich, maar wou men onderstrepen dat het in de eerste plaats om de unieke ‘persoon’ gaat. Het is deze die centraal staat, met zijn eigen verwachtingen en opvattingen. Bij zijn streven naar zelfbeschikking moet de hulpverlening vooral ‘ondersteuning’ bieden.

Clïëntsturing en zelfsturing zijn sleutelwoorden. Ook in de zorgvernieuwing (met de PAB en PGB decreten) komt dit uitdrukkelijk naar voor.

De achterliggende visie is oké, maar ondanks allerlei vernieuwingen en een fameuze groei in de middelen, blijven we geconfronteerd met de ‘wachtlijsten’ in alle sectoren. Al heten ze tegenwoordig wel anders, de realiteit voor de ‘wachtenden’ blijft dezelfde. De inspanningen van de initiatiefnemers – ook, en niet in het minst van onze leden – werpen wel vruchten af voor de vele individuele gebruikers, maar het lijkt wel of we op het geheel geen vat hebben. Al dient het gezegd: elke bijkomende begeleiding die we gerealiseerd hebben (en dat zijn er heel wat de afgelopen tien jaar), maakt een wereld van verschil voor de persoon die er beroep kan op doen...

We geloven in de kracht van het vrijwilligerswerk! Zonder de vrijwillige inzet van velen, zou de welzijnssector er gans anders uitzien. Het is dan ook terecht dat er zowel op federaal als op Vlaams niveau gewerkt wordt aan een statuut voor de vrijwilliger. Als Vlaams Welzijnsverbond ijveren we voor een verbetering van de ondersteuning van de vrijwilliger, zowel in autonome organisaties als in ingebouwd verband. Stilaan raakt de overheid ook overtuigd van de onvervangbare rol van de vrijwilligers, wat men ook met zoveel woorden belijdt, maar de daden (in de vorm van een kostendekkende subsidiëring) volgen voorlopig nog niet...

Het Vlaams Welzijnsverbond zorgt bij dit alles voor een snelle en accurate informatieverstrekking, waardoor onze leden steeds heel goed op de hoogte zijn van de beleidsontwikkelingen en betrokken worden bij onze werking. Door hun hoge deskundigheid spreken onze medewerkers met veel gezag in de vele officiële en andere organen waarin zij de leden en de sectoren vertegenwoordigen. Een speciaal woord van dank aan al die actieve vrijwilligers die onze leden vertegenwoordigen in de bestuursorganen van de sectoren en het verbond. Wij weten, dankzij hun positieve reacties en de stijgende ledenaantallen, dat onze leden dit allemaal heel sterk waarderen. Wij zijn hen daar ook zeer erkentelijk voor en engageren ons om de komende jaren minstens even goed te doen.

Als we terugkijken op de voorbije jaren, denken we dat we zonder al te veel poëtische overdrijving mogen spreken van een ‘grand cru’ periode, die misschien wat aarzelend begon – als een fris wijntje – en sterk eindigde – met een lange afdronk...

Frank Cuyt
algemeen directeur

Theo Rombouts
algemeen voorzitter

ALGEMENE VERGADERING

Het statutair gedeelte

Na de verwelkoming door algemeen voorzitter Theo Rombouts, werden de statutaire zaken in een sneltempo afgewerkt: jaarrekeningen en balans werden goedgekeurd en daarmee ook “kwijting” gegeven aan de bestuurders en de bedrijfsrevisor, het Jaarverslag 2007 werd overlopen, de begroting en de ledenbijdrage 2008 goedgekeurd en de bestuurders (her)benoemd.

Een nieuwe opdrachtsverklaring

In opvolging van de vorig jaar voorgestelde standpuntnota “Samen werken in dialoog” werkte de Raad van Bestuur een nieuwe opdrachtsverklaring uit (zie verder) en werden enkele statutenwijzigingen voorbereid. De nieuwe opdrachtsverklaring situeert de vereniging op een eigentijdse manier in een veranderende samenleving en moet ervoor zorgen dat we klaar zijn om de maatschappelijke uitdagingen in de komende jaren op een open manier tegemoet te treden. De nieuwe opdrachtsverklaring en de voorgestelde statutenwijzigingen werden bijna unaniem (op één tegenstem na) goedgekeurd.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Centraal thema van deze Algemene Vergadering was ‘Maatschappelijk Verantwoord

Op dinsdag 20 mei 2008 ging de Statutaire Algemene Vergadering van het Vlaams Welzijnsverbond VZW door in Cultureel Centrum Ter Dilft in Bornem. Ondanks de staking bij de spoorwegen kwamen zo’n 180 beheerders, directieleden en andere vertegenwoordigers van onze leden naar Bornem afgezakt.

Ondernemen’ (MVO), of moeten we zoals inleider Bert Boone, directeur van het Europees Sociaal Fonds Vlaanderen, suggereerde liever spreken over ‘Maatschappelijk Verbonden Ondernemen’? Binnen het ruime kader van MVO koos het Verbond ervoor om in het komende jaar te werken rond drie items: diversiteit, energie en competentiebeleid.

“MVO is niet zomaar een nieuwe ‘hype’, maar belangrijk voor de toekomst en de maatschappelijke verankering van onze voorzieningen”, aldus Bert Boone. Zijn insteek werd telkens treffend geïllustreerd met filmfragmenten uit de praktijk van enkele ledenvoorzieningen. Naast enkele kritische beschouwingen en heel wat praktische tips formuleerde Bert Boone ook een aantal uitdagingen voor de sector.

Personeelskengetallen

Tenslotte werd door Johan Nuytten een toelichting gegeven bij een selectie uit de eerste

resultaten van de analyse van de personeelskengetallen, die het Verbond verzamelde bij zijn leden. (zie verder) Een debat aan de hand van stellingen sloot deze boeiende voormiddag af.

De Algemene Vergadering mag zeker een ‘smaakmaker’ rond Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen genoemd worden. Onze vereniging engageerde zich om op een duidelijk gefaseerde manier, samen met zijn leden rond deze drie thema’s aan het werk te gaan. Om de discussie over de thema’s ook in de eigen voorziening aan te zwengelen, kreeg elke aanwezige een dvd met de filmfragmenten.

frank.cuyt@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 511 44 70

Een maandelijks ontmoetingsforum

De maandelijks Raad van Bestuur, die telkens wordt voorbereid door het Bureau, volgt alle ontwikkelingen in de sectoren op de voet, beraadt zich over maatschappelijke tendensen en bepaalt de richting die de vereniging uit moet. Op elke bestuursvergadering wordt tijd gemaakt om de ontwikkelingen in de vijf verbondssectoren op te volgen. Dit agendapunt wordt telkens ingeleid door de sectorvoorzitters. Verder wordt verslag gegeven van een aantal ontmoetingen met ambtenaren, ministers en parlementsleden.

Ook de actualiteit in de Paritaire Comités worden via onze Commissies Sociale Verhoudingen opgevolgd. Volgende punten kwamen ter sprake: budgethouders onder PC 319.01, gevolgen van het Interprofessioneel Akkoord voor de non-profit, pensioenfonds, Sociale Maribel-fondsen, syndicale delegatie, arbeidstijd, bijkomende opleidingsinspanningen, informatiesessies over het nieuwe PC 331, leeftijdsdiscriminatie, CAO's brugpensioen, eindejaarspremie, bijdrage risicogroepen, en het relanceplan van de federale regering.

Thematische aandachtspunten

Op de vergadering van de Raad van Bestuur worden thematische besprekingen gehouden, die meestal ingeleid worden door een externe

De Raad van Bestuur stuurt de vereniging aan via het unieke overleg tussen de vijf verbondssectoren en via inhoudelijke debatten.

Maatschappelijke en sectorale ontwikkelingen worden zo op de voet gevolgd.

expert. Volgende thema's kwamen in 2008 aan bod:

Maart 2008: inleiding door Eric Spiessens, algemeen secretaris van het directiecomité van de Groep ARCO, over "de coöperatieve vereniging en de mogelijkheden van welzijnsvoorzieningen."

April 2008: de impact van de Europese politiek op de Vlaamse welzijns- en gezondheidsvoorzieningen, met inleidingen door André Cornille, directeur van Kleis vzw, en Marc Morris, secretaris-generaal van de Vlaamse administratie WVG.

Juni en september 2008: de markt van zorg – liberalisering en commercialisering in de welzijnszorg, met inleiding door Paulus Van Bortel, stafmedewerker ethiek en beleidsontwikkeling.

Oktober 2008: Ingrid Goovaerts, managing partner ICMA International, geeft toelichting bij het tevredenheidsonderzoek bij de leden. Ze stelt de methodiek en het stappenplan voor. Op dezelfde vergadering stelt Paulus Van Bortel

het vijfde advies van de Ethische Commissie voor over "De positie van de hulpverlener in welzijnsvoorzieningen: geprangd tussen aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid."

November 2008: Deugdelijk bestuur in welzijnsorganisaties; toelichting bij het Caritas Cahier nr. 8 door Vicaris Luc De Geest.

December 2008: Protocollering van behandelmethodieken en -technieken in de Vlaamse welzijns- en gezondheidssector, ingeleid door Sofie De Smet en Patrick Bedert van de Vlaamse administratie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Standpunten

Het voorbije jaar werden diverse standpunten ingenomen door de vereniging als geheel of door de sectoren. Deze zijn te vinden op de website onder de knop 'Standpunten & Actua'. Een overzicht.

4 januari 2008: Het Vlaams Welzijnsverbond ondertekent de verklaring met betrekking tot de experimenten persoonsgebonden budget.

15 januari 2008: De jeugdzorg moet blijvend ondersteund worden door de Vlaamse regering. (Naar aanleiding van de moord op zijn vriend door een jongen uit een jeugdzorgvoorziening.)

29 januari 2008: Voorzieningen jeugdzorg vinden verdere groei noodzakelijk. (Naar aanleiding van de werkonderbreking van de consultants bijzondere jeugdzorg.)

4 februari 2008: Vlaamse socialprofit heeft tegen 2012 werk voor 60.000 mensen extra. (Persbericht van VERSO)

13 maart 2008: Een meerjarenplan voor de gehandicaptenzorg is nodig! Er moet werk gemaakt worden van persoonsgebonden budgetten, een goede infrastructuur en voldoende personeel.

22 juli 2008: Het Vlaams Welzijnsverbond vraagt 3% jaarlijkse groei om de kloof in de jeugdzorg te dichten.

23 juli 2008: Het Vlaams Welzijnsverbond reageert positief op het recent gestemde decreet betreffende de zorg- en bijstandverlening.

11 augustus 2008: Kinderopvang is geen handelswaar. (Naar aanleiding van buurtprotest tegen de vestiging van een initiatief voor kinderopvang.)

11 september 2008: Het Vlaams Welzijnsverbond vraagt een snelle invoering van het nieuwe decreet op het vrijwilligerswerk en extra steun!

1 oktober 2008: Ken jij de welzijnswerk(st)ers? Het Vlaams Welzijnsverbond verzamelde cijfers over het personeel in de Vlaamse welzijnssectoren en komt tot enkele merkwaardige vaststellingen.

21 oktober 2008: De Raad van Bestuur formuleert een visie op de inspectie in onze sectoren

en doet voorstellen voor efficiëntieverhoging van een toezichthoudende inspectie, die zich focust op het proces en niet op de inhoud van de zorg.

23 oktober 2008: Het Vlaams Welzijnsverbond reageert op de nota over de toegangspoort Integrale Jeugdhulp, en stelt dat de tijd nog niet rijp is voor uitvoering. Er zijn nog vele vragen, onduidelijkheden en inconsistenties.

3 november 2008: Gehandicaptensector voert actie op 6 november 2008 bij minister Vanackere: 25 jaar personeelsstop weegt op sector.

6 november 2008: Geslaagde actie bij minister Vanackere. We voerden actie met een 400-tal directies, medewerkers en gebruikers rond de personeelsstop gehandicaptenzorg en het gebrek aan uitbreidingsbeleid.

Diverse aandachtspunten

Naast de sectorale en thematische aandachtspunten werd op de vergaderingen van de Raad van bestuur ook aandacht gegeven aan outplacement van oudere werknemers, vermarkting en commercialisering in de zorg, de schrijnende toestanden in Roemeense tehuizen voor kinderen met een handicap, crisishulp in het kader van de Integrale Jeugdhulp, een vervolg voor het Globaal Plan Jeugdzorg, uitbreidingsbeleid, samenwerking met de provinciale Caritassecretariaten, vrijwilligerswerk, aandacht voor armoede in iedere voorziening, opzetten van een tevredenheidsmeting bij de leden, nieuwe aanpak voor de gratis verspreiding van de vacatures van de leden, voorbereiding van het Verbondsmemorandum voor de verkiezingen in 2009, eerste gedachtewisseling in voorbereiding op het nieuw af te sluiten VIA-akkoord,

toegangspoort Integrale Jeugdhulpverlening, Vlaamse begroting 2009, zorginnovatie, visie en rol van het Verbond ten aanzien van de zelfstandige kinderopvang, actie rond 25 jaar personeelsstop in de gehandicaptenzorg, billijke vergoeding, aansluiting van nieuwe leden, personeelsaangelegenheden, voorbereiding en opvolging Algemene Vergadering, onder meer rond Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en het opzetten van “netwerktafels”.

Commissie Personeelsmanagement

In juni 2008 keurde de Raad van Bestuur de oprichting van de commissie ‘Personeelsmanagement’ goed. Bedoeling is dat deze commissie op termijn de welzijnsvoorzieningen ondersteunt bij de zorg voor het personeel in functie van het bereiken van de eigen organisatiedoelen, en dit door kennisverstrekking en kennisdeling, door het ontwikkelen van modellen en instrumenten van personeelsmanagement en door reflectie op maatschappelijke tendensen op de arbeidsmarkt. De invulling van de organisatiedoelstellingen zelf behoort tot de verantwoordelijkheid van de voorziening.

De intersectoraal samengestelde commissie functioneert onder het mandaat van de Raad van Bestuur en engageert zich om jaarlijks een of twee thema’s uit te werken. Vanuit een clustering van vragen en behoeften, gesignaleerd door de leden, en vanuit een aantal vaststellingen uit de enquête ‘personeelskengetallen’ werkt deze commissie in 2008 en 2009 aan het thema ‘loopbaanbegeleiding’.

frank.cuyt@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 511 44 70

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN

De kernopdracht verruimd

Vanuit het Verbond zorgen we voor een verdere opvolging rond het thema MVO. We doen dit omdat het bewustzijn rond MVO steeds meer aandacht krijgt. Ook de politieke wereld gaat zich meer en meer bezighouden met MVO. Verder is er het verhaal van de drie P's (people, planet en profit). Welzijnsvoorzieningen ontsnappen evenmin aan deze evenwichtsoefening. Zij moeten bij de realisatie van hun kernopdracht (welzijn) ook oog hebben voor het milieu, de medewerkers en hun omgeving.

De opvolging verloopt via netwerktafels. Een netwerktafel is een intersectoraal samengestelde overleggroep, die eenmalig samenkomt rond een bepaald thema binnen MVO. We laten ons daarbij telkens bijstaan door één of meerdere externe deskundigen. Het project omvat drie netwerktafels. De leden verkozen de thema's competentie management, energie en diversiteit.

Drie netwerktafels

Eind oktober ging de eerste netwerktafel door over **competentiemanagement**. Vandaag de dag heeft het competentiedenken immers ingang gevonden in veel voorzieningen. Competenties vormen de link tussen het personeel (met 'goesting' om te ontwikkelen)

Op onze algemene ledenvergadering in mei 2008 gaven we het startsein voor een campagne rond maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Onder de slogan 'Zorg voor kleurrijk welzijn' daagden wij onze leden uit om na te denken over MVO binnen de eigen voorziening. We hadden het genoegen Bert Boone, algemeen directeur van het Vlaams ESF-agentschap (Europees Sociaal Fonds), te mogen verwelkomen. Hij schetste het MVO-kader en legde de link naar de dagelijkse praktijk in de voorzieningen.

en de organisatie (met 'ambitie' voor resultaten) en dienen als voertaal tussen beide. MVO is daarbij een proces van mentaliteitsverandering, waarbij nieuwe competenties van de medewerkers gevraagd worden. Met de netwerktafel rond competentie management wilden we nagaan hoe voorzieningen omgaan met het beheer van competenties.

In december was er de bijeenkomst rond **energie**. Ook energie is in veel voorzieningen een belangrijk thema geworden. Het gaat daarbij niet alleen over het realiseren van kostenbesparingen op het vlak van energie, maar ook over het opnemen van een maatschappelijke verantwoordelijkheid. De zorg voor het milieu en de leefomgeving vraagt om een gedragswijziging van alle betrokkenen. Via de netwerktafel energie wilden we de focus leggen op mogelijke methodes om

een duurzame beleidsstrategie op te zetten in de voorzieningen en deze te vertalen in operationele doelstellingen.

In 2009 gaan we verder met het project MVO. We zullen een derde netwerktafel organiseren rond **diversiteit** en op de algemene ledenvergadering in juni 2009 formuleren we ter afronding een standpunt over MVO.

Voor meer informatie over het project MVO – met onder meer de uitgebreide verslagen van de voorbije netwerktafels – kan u terecht op onze website in de intersectorale rubriek MVO.

steven.delooze@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 22 of
linda.beirens@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 31

EEN NIEUWE OPDRACHTSVERKLARING

Tijdens de Algemene Vergadering op 20 mei 2008 werd de nieuwe opdrachtsverklaring van het Vlaams Welzijnsverbond goedgekeurd. We nemen hieronder de integrale tekst over.

SAMEN WERKEN AAN WELZIJN

WERKEN AAN WELZIJN

Het Vlaams Welzijnsverbond verenigt als werkgeversorganisatie initiatieven in Vlaanderen en Brussel uit o.a. de bijzondere jeugdbijstand, ondersteuning van personen met een handicap, gezinsondersteuning, kinderopvang en vrijwilligerswerk.

Werken aan het welzijn van mensen is de kerndoelstelling.
Winst maken, is niet de drijfveer.

Door deze initiatieven te verenigen en te verdedigen streeft het Vlaams Welzijnsverbond naar een hogere levenskwaliteit in onze samenleving.
Hiervoor werken wij samen met de leden, partners en andere organisaties.

OPEN DIALOOG

Het Vlaams Welzijnsverbond streeft kwaliteit na door deskundigheid te koppelen aan een waarde kader. Het Verbond maakt dit waarde kader concreet en actueel, voortbouwend op de christelijke visie, in een open dialoog met de verschillende levensbeschouwingen in onze samenleving.

Respect voor de mensenrechten is de hoeksteen van de organisatie. Daarbij baseert het Vlaams Welzijnsverbond zich op de internationale verklaringen van de rechten van de mens en van het kind.

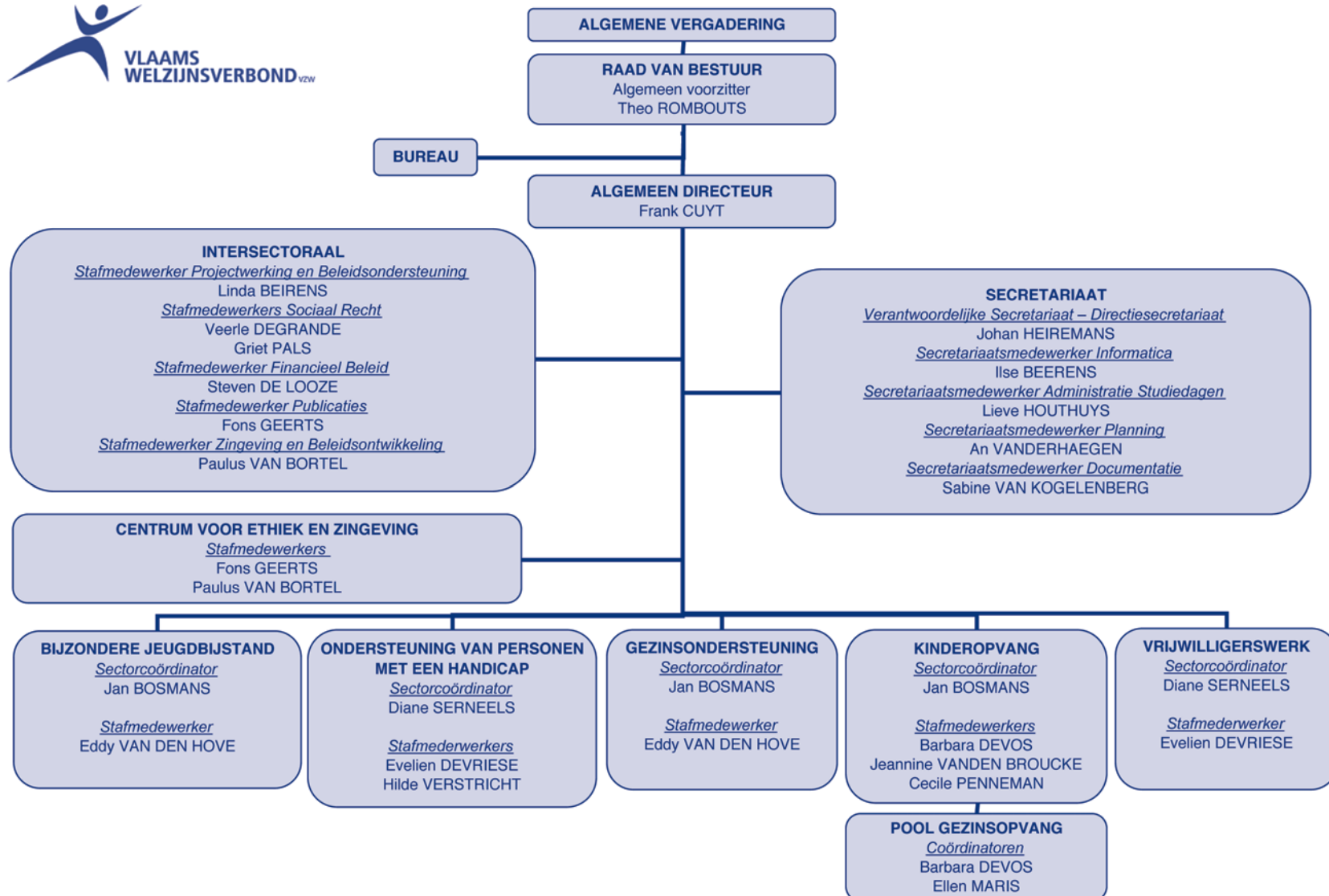
INVLOED

Het Vlaams Welzijnsverbond staat midden in de samenleving. Het is alert voor maatschappelijke en politieke ontwikkelingen. Door het innemen van standpunten en het ondernemen van acties, oefent het Vlaams Welzijnsverbond hierop invloed uit.

Het Vlaams Welzijnsverbond speelt een actieve en constructieve rol in de relaties met overheid en partners.

ORGANOGRAM MEDEWERKERS

BIJZONDERE JEUGDBIJSTAND

De bijzondere jeugdzorg is een levendige sector

2008 werd voor de bijzondere jeugdzorg een **vinnig jaar**. Vele thema's verdienden onze aandacht!

Het uitbouwen en monitoren van wachtlijsten; de afstemming met Justitie en federale initiatieven inzake detentie en gesloten opvang; de boekhoudkundige inspecties; het omgaan met verpleegkundige handelingen in voorzieningen; het toekennen en betalen van zgn. bijzondere kosten voor jongeren; het voorbereiden van een nieuwe erkenningsronde; de ontwikkeling van een inspectie-instrument voor de toetsing van de rechtspositie van minderjarigen; de brandveiligheidsnormering van voorzieningen; de verbetering van de omkadering van de pleegzorg; de visie op en voorbereiding van enveloppenfinanciering; leezorg en bijzondere jeugdzorg; het aanpassen van het leefloon van de jongeren

Naast de intensieve opvolging van de ontwikkelingen in de Integrale Jeugdhulp, het dossier van de infrastructuur en de toekomst na het Globaal Plan Jeugdzorg, leek het wel of de sector Bijzondere Jeugdbijstand met 101 zaken bezig is. Een overzicht van een 'levendig' jaar...

die begeleid zelfstandig wonen; het uitbouwen van een betere samenwerking met onderwijs. Allemaal zaken met een grote impact op de werking van voorzieningen en op het leven van vele gezinnen en jongeren in de jeugdzorg.

Ook de werkgroep over de **herstelgerichte afhandeling** kwam terug samen. Aanleiding was de op til zijnde reglementering van de herstelgerichte en constructieve afhandelingprojecten (HCA). We besteedden heel wat aandacht aan de personeelskaders en

financiering van deze werkvorm. Voor de **Crisishulp aan Huis** (CAH) analyseerden we de voorstellen van de overheid. We konden belangrijke wijzigingen in de ontwerpen van regelgeving bekomen.

Bij de evaluatie van de werking van de Ondersteuningsstructuur voor de Bijzondere Jeugdzorg (**OSBJ**) onderlijnden we het belang van een degelijke ondersteuning voor de private voorzieningen en pleitten voor de validatie van het **STENT**-project, dat de optimale samenwerking tussen de bijzondere

jeugdzorg en de geestelijke gezondheidszorg behartigt.

De Europese raad besliste de **administratieve lasten** van de regelgeving tegen 2012 te verminderen met 12%. De Vlaamse welzijnsregelgeving kreeg hierbij een voortrekkersrol toegewezen. Het Vlaams Welzijnsverbond werkte actief mee aan de panelgesprekken en focuste zich op de administratieve lasten van voorzieningen ten gevolge van het erkennings- en subsidiëringsbesluit, en vooral op het financieel-technisch plan dat in de VIPA-procedure wordt opgelegd.

Het ganse jaar door bleven we ijveren voor de oprichting van een raadgevend comité bij het Agentschap Jongerenwelzijn en voor een coördinatie van de berg **omzendbrieven** die sinds de jaren zestig bestaan. Dit blijven – helaas – tot op vandaag nog steeds belangrijke beleidsdoelstellingen!

Integrale Jeugdhulp

In het debat over de **toegankelijkheid** van sommige typemodules uit de bijzondere jeugdzorg (nl. begeleid zelfstandig wonen, mobiele en ambulante vraagverheldering en de diagnostiek door de onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra) brachten we ons standpunt in de adviesraad Integrale Jeugdhulp in. Met resultaat overigens! We onderschreven de visie van de expertengroep, maar benadrukten hierbij elementen zoals maatschappelijke noodzaak, schaarste van aanbod en de positionering van het diagnostisch potentieel.

Ook voor de convenant over de **crisishulpverlening** initieerden we een apart overleg met de betrokken administratie: we willen wel degelijk een goed uitgebouwde jeugdcrisishulpverlening, maar alleen met de nodige middelen en via werkbare afspraken.

De totstandkoming en de evaluatie van de regionale beleidsplannen, die samen de elementen aanleveren voor een heus **Vlaams beleidsplan** voor de Integrale jeugdhulp, kwam duidelijk op onze agenda. We vroegen ons af of de doelstellingen en visie die in deze beleidplannen vervat is, wel bottom-up tot stand kwam, of de timing niet wat te euforisch is, en of de bevoegde agentschappen zelf wel achter de doelstellingen staan. Integrale jeugdhulp moet zich ons inziens meer concentreren op realistische en haalbare resultaten.

En hoe kan het anders: ook in 2008 bleef de uitbouw van een intersectorale **toegangspoort** ons zorgen baren: conceptnota's over maatschappelijke noodzaak, indicatiestelling, diagnostiek en toewijzing verschenen, werden geanalyseerd en hernomen. Ook de timing werd verdaagd: beter een goede poort die gedragen zal kunnen werken, dan een snelle, maar onwerkbaar constructie. Wordt dus vervolgd in het jaarverslag 2009. Het werd duidelijk dat de tien scharnieren waaraan we als Welzijnsverbond deze poort willen ophangen, onverkort gehandhaafd blijven.

Integrale Jeugdhulp blijft voor ons een langzaam, maar belangrijk beleidsproces van cliëntgerichte afstemming over sectoren heen.

Infrastructuur

De **wijziging van het VIPA-procedurebesluit** maakte het voor het Agentschap Jongerenwelzijn mogelijk om eindelijk de zorgstrategische procedure te vereenvoudigen. Iets waar we lang voor geijverd hebben! Later op het jaar werd ook de **commissie zorgstrategie** opnieuw samengesteld.

Een nieuw Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA) tijdig en goed voorbereiden

Tewerkstelling, personeelsomkadering, uitbreiding, koopkracht, managementondersteuning... Dit zijn enkele van de zeer belangrijke thema's die bij de onderhandelingen over een nieuw VIA in 2010 wellicht aanbod zullen komen. Het Sectoraal Directiecomité besteedde er in 2008 reeds aandacht aan. Op basis van een brainstorm stelden we een uitgebreide lijst van concrete verwachtingen op en volgen we de voorbereidingen van dit intersectoraal akkoord nauwgezet op. Aan de hand van de verwachtingen die we bij het vorig VIA hadden, gingen we na wat er reeds gerealiseerd werd en welke problemen zich stellen.

De werkdruk in voorzieningen, de personeelsomkadering in bepaalde settings en functies, arbeidsduurvermindering, loonspanning en permanentieregeling... Alles werd in samenspraak met de Commissie sociale verhoudingen opgelijst en de coördinatiecomité's zullen later onze prioriteiten voor de bijzondere jeugdzorg bepalen. Kwestie van tijdig klaar te zijn wanneer de onderhandelingen in 2010 aanvatten!

Jaar	Aantal jongeren in de BJB	Aantal jongeren in %
2000	14.798	100
2001	15.305	103
2002	16.213	109
2003	16.677	114
2004	17.511	118
2005	18.138	122
2006	19.088	128
2007	20.225	136

Het Globaal Plan uitvoeren en een nieuw meerjarenprogramma in de startblokken

Via regelmatig overleg met het Agentschap Jongerenwelzijn werd gestaag, maar binnen de vooropgezette timing, uitvoering gegeven aan het Globaal Plan. In het kader van de **flexibilisering** van de jeugdzorg verscheen uiteindelijk de regelgeving die flexibel werken in de residenties mogelijk maakt. Samen met de opstart van de proefprojecten voor Multifunctionele Centra (MFC) worden nu belangrijke vernieuwingen in de bijzondere jeugdzorg mogelijk. Het uitbouwen van cliëntgerichte begeleidingstrajecten en het aansluiten op de Integrale Jeugdhulp komen nu echt in het verschiet.

Voor de vertaling van de **werkingsprincipes** van het Globaal Plan pleitten we ervoor om

deze zoveel mogelijk af te stemmen en te linken aan de geest en de toepassing van het kwaliteitsdecreet. Dit kan een verdere overregulering voorkomen en bijdragen tot meer transparantie en samenwerking tussen de sectoren die in het Globaal Plan gevat worden.

Eind april 2008 ging in Antwerpen onze geslaagde 'Speakers Corner' door. Met dit initiatief zetten we de **vernieuwing**, die het Globaal Plan bracht, in de kijker. Deze keer wilden we niet evalueren of bijsturen, maar konden de deelnemers op één dag kennismaken met vernieuwend onderzoek en praktijk in de jeugdzorg. Van opvoedingswinkel tot en met de werking van het detentiecentrum... het kwam allemaal aan bod, ingeleid door sprekers die deze vernieuwingen op de werkvloer realiseren.

Omdat de uitvoering van het Globaal Plan voor de Jeugdzorg in 2009 afloopt, lanceerden we begin 2008 reeds het idee van een tijdige **voorbereiding van een volgend meerjarenprogramma**. De evaluatie van het Globaal plan, een diepgaande analyse van wat er in onze samenleving aan de hand is in de jeugdzorg, de randvoorwaarden om gepaste en bijkomende hulpverlening uit te bouwen, het aanscherpen van een preventiebeleid en de manifeste behoefte aan meer aanbod, moeten de basis zijn van een verdere uitbouw van de jeugdzorg. Het Vlaams Welzijnsverbond stelde twaalf programma's voor, die aan bod moeten komen in een nieuw meerjarenplan. Innovatie, diagnostiek, drughulpverlening, herstelgerichte afhandeling... voor al deze thema's werden praktijkgerichte voorstellen ingediend.

In december, enkele weken voor zijn vertrek als Welzijnsminister, mochten we van minister Vanackere vernemen hoe hij tegen een nieuw meerjarenplan aankijkt. Het werd een informatieve en interactieve **sectorale ledenvergadering**: we konden het werkjaar interessant afsluiten en een nieuw plan verwachten. Bovenstaande cijfers maken duidelijk dat een nieuw plan meer dan nodig is.

jan.bosmans@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 24 of
eddy.vandenhove@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 23

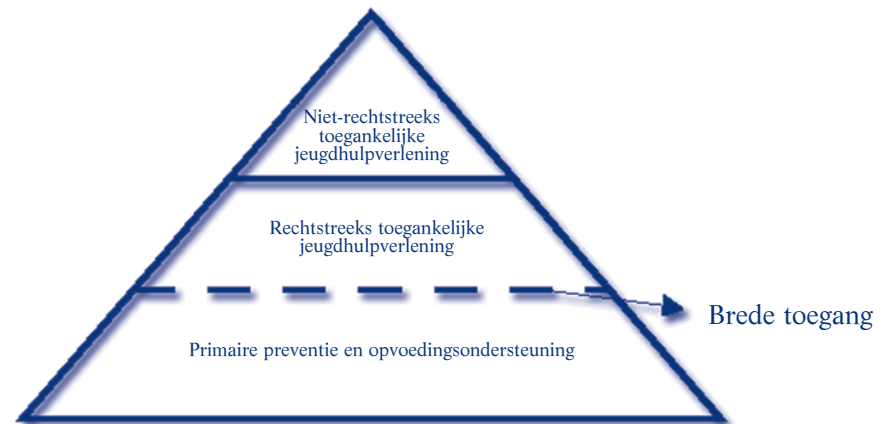
GEZINSONDERSTEUNING

Een veranderend landschap

De opvoedingsondersteuning krijgt met het ontstaan van de opvoedingswinkels concreet gestalte in verschillende regio's. Een positieve en noodzakelijke evolutie in het landschap van de integrale jeugdzorg. Zo ontstaat in de integrale jeugdhulpverlening geleidelijk aan een brede toegang tot de rechtstreeks toegankelijke hulpverlening.

Deze veranderende omgeving heeft uiteraard invloed op de positie van de preventieve hulpverlening. CKG's (Centra voor kindercare en gezinsondersteuning) en GOP's (Gezinsondersteunende pleegzorg) worden reeds geconfronteerd met een duidelijke grens naar boven toe (het spanningsveld met Jongerenwelzijn), maar nu loert er ook een stevige afgrenzing naar onder toe (het spanningsveld tussen opvoedingsondersteuning en opvoedingshulp).

De Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning, de diensten voor Gezinsondersteunende Pleegzorg, de Centra voor Integrale Gezinszorg en de Vertrouwenscentra voor Kindermishandeling, zijn in ontwikkeling en het hulpverleningslandschap verandert ingrijpend.

Tot op heden vinden ouders zeer gemakkelijk de (brede) toegang naar het CKG en GOP. Het gaat daadwerkelijk om zeer laagdrempelige hulpverlening (zie tabel hieronder voor de CKG's). Ouders zijn zelf de belangrijkste aanmelder en staan in voor dubbel zoveel aanmeldingen als de volgende belangrijkste aanmelder, namelijk de CLB's. Het uitbouwen van een brede toegang mag geen bijkomende drempel vormen om toegang te krijgen tot de dienstverlening van de CKG's en GOP's. CKG's en GOP's vragen uitdrukkelijk om sterker betrokken te worden in het partnerschap over de loketfunctie, en dit in func-

tie van een betere samenwerking en doorstroming. CKG's vragen en opteren ervoor om samen met de CAW, CLB's en K&G mee in te stappen in het loketverhaal, binnen een apart mandaat en met een specifieke modulaire inhoud. CKG's willen zodoende, in een gedeeld partnerschap met CAW's, lokaal-regionale steunpunten ontwikkelen inzake brede toegang. Binnen dit partnerschap brengen beide actoren, elk vanuit hun eigen kennis en expertise, deze competentie samen en komen zodoende tegemoet aan het integrale gedachtegoed om, ten voordele van de cliënt, intersectoraal deskundige hulpverlening aan te bieden.

Hulpverlening onder druk

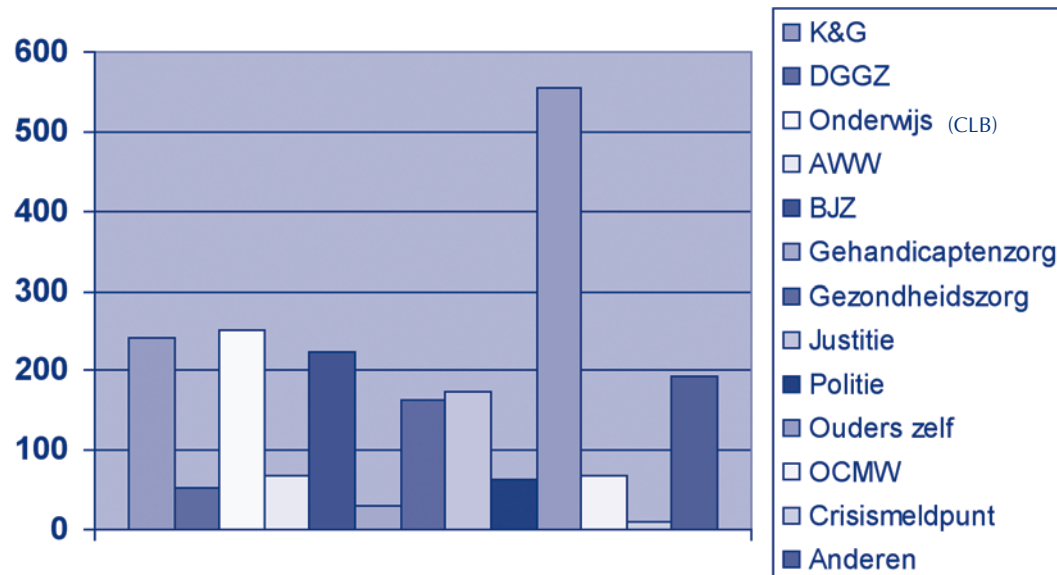
De gezinsondersteuning (CKG, GOP, CIG en de Vertrouwenscentra voor Kindermishandeling) werden in het globaal plan jeugdzorg slechts ten dele opgenomen. Het gaat onder meer om 55 plaatsen uitbreiding, het opstarten van STOP 4-7 in gans Vlaanderen en het project steungezinnen. Dit is zeker onvoldoende, gezien de gehele werking en methodieken van deze centra. We benadrukken dat in het noodzakelijke volgende plan een belangrijker accent moet gelegd worden op preventie en korte termijnbegeleidingen.

Die preventie moet ervoor zorgen dat gezinnen zeer snel en vroegtijdig geholpen worden, zodat de problemen niet escaleren en geen langdurige hulp nodig is. Om preventief te kunnen werken is een snelle toeleiding nodig. Gezinnen moeten onmiddellijk een antwoord kunnen krijgen op hun hulpvraag, om nadien zo snel mogelijk weer alleen op pad te kunnen gaan. Dit vraagt een geloof in preventie, een beleid op lange termijn en een meerjarenplan.

STOP 4-7

De CKG's werkten in 2008 verder aan het STOP 4-7 programma: een trainingsprogramma voor kinderen van 4 tot 7 jaar met antisociaal gedrag en hun ouders. Uit het evaluatierapport van de implementatie van het STOP 4-7 programma in Vlaanderen blijkt dat dit programma erg succesvol is. Men merkt enerzijds significant veel minder gedragsproblemen bij de kinderen, zowel thuis als op school, en anderzijds meer positief en minder inconsequent ouderlijk gedrag. Een ingesla-

Tabel: Aandeel van de aanmelders in de toeleiding naar de CKG's

gen weg die ontegensprekelijk verder moet bewandeld worden.

Toch zijn er ook een aantal aandachtspunten. Zo is een grondige evaluatie van de werking met kansarme gezinnen noodzakelijk: het programma is te verbaal, tien weken is voor deze doelgroep te kort en er is meer ondersteuning nodig. Er is nood aan verdere coaching van de teams door de programmaleider, met aandacht voor een goede afstemming van de verschillende teams, en nood aan een globale bekendmaking van het programma (bijvoorbeeld via de website van Kind en Gezin en het tijdschrift Klasse). Een goede lokale verankering in plaatselijke netwerken is noodzakelijk en er moeten meer middelen gevonden worden. De huidige financiering is verre van toereikend en bedreigt het verder bestaan van deze projecten. In een tweede beweging moet een ruimere dekking over gans Vlaanderen georganiseerd worden.

Aanpassing van de regelgeving

De laatste tien jaar wijzigde niet alleen het landschap rondom de gezinsondersteuning grondig, maar ook de inhoudelijke werking van de subsectoren. Dit getuigt van een grote dynamiek. Vooral de integrale jeugdhulpverlening zorgt voor een gewijzigde omgeving. Hierdoor moet op korte termijn de nog relatief jonge regelgeving aangepast worden. De overlegorganen in het Vlaams Welzijnsverbond hebben dit in 2008 grondig voorbereid, en zullen hieraan in 2009 zeker nog verder werken.

Voor de **CKG's** zal het erkennings- en subsidiëringsbesluit aangepast worden. CKG's

kunnen nu erg flexibel werken. Deze troef moet in het nieuwe besluit behouden blijven. CKG's differentiëren hun werking naar meerdere en verschillende modules, waarbij ze hun vernieuwing concrete vorm geven. Deze modules verschillen in frequentie en intensiteit. We wensen in samenspraak met Kind & Gezin tot een vernieuwde regelgeving te komen, waarbij de flexibiliteit behouden blijft, de modules een bepaald gewicht krijgen en correct verrekend worden in de erkenning en subsidiëring. Een hele uitdaging!

De **GOP** (diensten voor gezinsondersteunende pleegzorg) worden al meer dan 20 jaar erkend via een projectsubsidie. Deze projecten moesten ieder jaar een nieuwe erkenning krijgen. Nu worden ze erkend via een convenant van drie jaar, met daarbij een betere subsidiëring. Een hele vooruitgang, maar een reguliere erkenning blijft noodzakelijk. Samen met Kind & Gezin wordt hieraan gewerkt.

Het departement werkte samen met de zes **CIG** en het Vlaams Welzijnsverbond aan de voorbereiding van een decreet voor de Centra voor Integrale Gezinszorg (CIG). Als missie werd vooropgesteld dat de Centra voor Integrale Gezinszorg een kwaliteitsvolle en veilige leefomgeving creëren voor gezinnen, van wie de maatschappelijke integratie en/of de zorg voor de komende generatie in het gedrang komt. Ze doen dit door de draaglast te beperken en door de draagkracht te verhogen van alle betrokken partijen binnen het gezinsfunctioneren.

Hun opdracht is het aanbieden van een integrale begeleiding of behandeling (residenti-

eel, semi-residentieel, mobiel, ambulant) aan gezinnen, waarvan meerdere aspecten van het gezinsleven op ernstige wijze verstoord zijn, zonder dat deze echter te herleiden zijn tot een zuivere huisvestingsproblematiek, een acute psychiatrische problematiek, een acute drugsproblematiek of een ontvluchttingsproblematiek. Ze bieden eveneens een integrale begeleiding of behandeling aan tienerouders. In de toekomst zullen zij ook gezinsdiagnostiek leveren. Dit laatste wordt momenteel uitgewerkt in twee projecten. Men gaat na voor welke ontwikkelingstaken het gezin staat, hoe haalbaar ouderschap hierin een plaats kan krijgen en hoe het gezin, indien geïndiceerd, geholpen kan worden via (bijsturing van) behandeling en/of begeleiding.

In afwachting van het nieuwe decreet werd het erkennings- en subsidiëringsbesluit van de CIG aangepast. Dit zorgt voor een vereenvoudiging van de subsidiëring en maakt een uitbreiding van de capaciteit van de CIG mogelijk. Eens het nieuwe decreet gestemd zal dit opnieuw leiden tot een grondige aanpassing van het erkennings- en subsidiëringsbesluit. Ook dit wordt door de CIG, samen met ons, uiterst zorgvuldig voorbereid.

jan.bosmans@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 24 of
eddy.vandenhove@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 23

KINDEROPVANG

Maatschappelijke functies kinderopvang opgewaardeerd

Verbandsleden weten het al lang: kinderopvang is zoveel meer dan kinderen “bijhouden”. Kinderopvang wil niet alleen een actieve bijdrage leveren aan een kwalitatief opvoedingsproces, maar wil ook mee de onmisbare voorwaarden scheppen voor een verantwoord tewerkstellingsbeleid, en bijdragen aan de opbouw van een samenleving waar iedereen maximale kansen krijgt. Tot voor kort volgde de overheid deze visie niet volledig. Ze erkende wel de economische en de pedagogische functie, maar waardering voor de derde pijler, de sociale opdracht van kinderopvang, kwam er pas echt met de CKO-proefprojecten. (Centra voor Kinderopvang) Het was al snel duidelijk dat de rol van kinderopvang voor de bestrijding van kansarmoede in dat kader heel wat aandacht zou krijgen. Volgens sommige critici zelfs te veel, in die zin dat een eenzijdige

De sector Kinderopvang staat niet alleen in het middelpunt van de maatschappelijke ontwikkelingen, maar mocht zich het voorbije jaar ook verheugen op ruime politieke belangstelling en een opmerkelijke groei van het budget. De uitdagingen worden er zeker niet kleiner door...

benadering van die opdracht wel eens ten koste zou kunnen gaan van de andere functies die even essentieel zijn.

Voor het Vlaams Welzijnsverbond was de verlenging van de CKO-projecten in 2008 dan ook de gelegenheid om het vroegere verbandsstandpunt over de maatschappelijke functies van kinderopvang te actualiseren. Geen eenvoudige oefening. In de bespreking kwamen heel wat spanningsvelden naar voor die een evenwichtige uitbouw van de verschillende functies in de praktijk kunnen

belemmeren. Bovendien zijn de opdrachten onderling verweven, wat elke opsplitsing artificieel maakt. Maar even belangrijk was de vaststelling dat de personele en materiële middelen van de voorzieningen ook grenzen stellen aan de mogelijkheden. Met de nieuwste ontwikkelingen staat de rek wel erg gespannen...

En toch is onze visie op de maatschappelijke waarde van kinderopvang geen knelpuntennota geworden, geen doomschaarscenario. Integendeel, wij zijn er in geslaagd om een

standpunt uit te werken dat duidelijke bakens uitzet voor de kinderopvang van de toekomst, geënt op een visie en met oog voor de realiteit. Geïnteresseerden kunnen deze nota terugvinden op onze website onder 'standpunten'.

Flexibele en occasionele opvang: een moeilijke start

In 2006 lanceerde de Vlaamse overheid een ambitieus plan, met vele "politieke" evenwichten, om tegemoet te komen aan de toenemende behoefte aan flexibele en occasionele opvang. Een jaar later waren de voorbereidingen rond. Veel verbondsleden hadden een erkenning op zak als "gemandateerde voorziening" en/of als "erkende onderneming" dienstencheques. Anderen kregen bijkomende plaatsen of urenpakketten om de bijkomende dienstverlening te organiseren. Maar starten bleek niet zo eenvoudig.

Begin 2008 verzamelde een verbondswerkgroep de toepassingsproblemen. En dat waren er veel. Erkende ondernemingen dienstencheques konden het financiële risico niet aan en de samenwerking met de gemandateerde voorzieningen vroeg veel overleg. In gemandateerde voorzieningen waren er problemen met de aanwerving en de inzet van de doelgroepwerknemers, en de toegekende coördinatiefunctie bleek ontoereikend om alle nieuwe opdrachten rond te krijgen. Ook de regeling in Brussel voor de gemandateerde voorziening moest nog concreet vorm krijgen.

De occasionele en de flexibele opvang in kinderdagverblijven en Initiatieven voor

Buitenschoolse Opvang (IBO) kende minder startproblemen, maar ook daar waren er vragen over de werkingsvoorwaarden en de financiering. En voor de flexibele opvang in diensten voor opvanggezinnen was het toen zelfs nog wachten op de regelgeving.

Op de uitgebreide knelpuntennota die wij net voor de zomer indienden, kwam spijtig genoeg weinig respons. Op onze vraag voor overleg en een snelle evaluatie ook niet. Maar blijkbaar trok de overheid toch lessen uit de moeizame start van het actieplan. Tegen het jaareinde kregen wij het bericht dat de erkende ondernemingen opgeheven werden. Het voorziene budget voor de dienstencheques (5,3 miljoen) zou verdeeld worden over vier gemeenten, om een proefproject op te zetten. Voorts lag er een ontwerpbesluit voor de gemandateerde voorziening voor, met een regeling voor Brussel en een bijsturing van de opdracht.

De officiële evaluatie van het actieplan is naar verluid gepland in 2009. Wij volgen het voor u op!

Het budget kinderopvang groeit

Het begon in **februari 2008** met de uitbreiding van het plaatsaanbod in de voorschoolse opvang met 795 nieuwe plaatsen in kinderdagverblijven en 295 in diensten voor onthaalouders voor een totaal bedrag van 8 miljoen euro. De middelen worden verdeeld met een voorafname van 30% voor de grootsteden, nl. telkens 10% voor Gent, Antwerpen en Brussel.

Deze uitbreiding werd in **mei 2008** aangevuld met nog 440 plaatsen in de kinderdag-

verblijven en 363 plaatsen in diensten voor onthaalouders voor een bedrag van 5 miljoen euro. Met deze keer een voorafname voor Antwerpen van 15%, voor Brussel van 10% en voor Gent van 5%. Ook de zelfstandige sector wordt meegenomen in deze uitbreidingsronde: er komen een 550-tal nieuwe plaatsen in de minicrèches.

De bestaande witte vlekkenlijst wordt herbekeken: de verdeling van de middelen gebeurt volgens een (nieuwe) verdelingsoefening en een gemeentelijke rangschikking. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijke opvangvraag en dit per regio of arrondissement, niet meer per provincie. Daarnaast maken voorzieningen die extra inspanningen leveren voor de opvang van kinderen van alleenstaande ouders meer kans. In deze uitbreidingsronde kunnen bestaande voorzieningen voor het eerst een aanvraag indienen voor een vestigingsplaats van minimum 14 plaatsen.

In het pakket sociale maatregelen van **juni 2008** trok de overheid nog eens 28,8 miljoen euro voor kinderopvang uit, waarvan 17,5 voor de zelfstandige sector kinderopvang.

De spreekwoordelijke kers op de taart kwam er in het **najaar 2008**. Bij de begrotingsbesprekingen 2009 kondigde toenmalig minister Vanackere een budgetverhoging aan voor kinderopvang in Vlaanderen van maar liefst 72,8 miljoen euro! Het gaat hierbij niet allemaal om nieuwe middelen, maar toch om een gevoelige verhoging van het budget. De Vlaamse regering raakte het ook eens over de verdeling van deze middelen. Wij zetten de cijfers nog eens op een rijtje.

Gesubsidieerde sector			Zelfstandige sector		
Uitbreiding	kinderdagverblijven	5,5	Uitbreiding	vergoeding 28 pl	3,1
	kinderopvang ambtenaren	0,3		bijkomende plaatsen	1,6
	onthaalouders	2		begeleiding starters	0,3
	occasionele opvang	5			
	Bijzondere zorgbehoeften	0,8			
Verbetering werksituatie onthaalouders		10	Inkomensgerelateerde bijdrage		42,5
Omkadering en uitbreiding buitenschoolse opvang		1,7			
4 gemeentelijke proeftuinen dienstencheques kinderopvang					5,3

(bedragen in miljoen euro)

Het Vlaams welzijnsverbond waardeert deze injectie in de sector. Toch hebben wij ook vragen bij enkele concrete maatregelen, zoals de gemeentelijke proeftuinen dienstencheques en de regeling van de inkomensgerelateerde ouderbijdrage voor zelfstandige initiatieven. Over dit laatste heeft het verbond een uitgebreide knelpuntennota en voorstellen voor bijsturing ingediend. Of de overheid daar oor voor heeft, is voorlopig nog de vraag. Feit is dat de sociale tarifiering in februari 2009 kon starten.

Zelfstandige kinderopvang in de kijker

De zelfstandige kinderopvang groeide de afgelopen jaren sterk en staat op dit moment voor ongeveer 35% van de opvangplaatsen in Vlaanderen.

PLAATSEN	2005	2007
Zelfstandige kinderdagverblijven groter dan 23 plaatsen	6 243	8 178
Zelfstandige onthaalouders	6 853	7 068
Zelfstandige kinderdagverblijven kleiner dan 23 plaatsen	12 466	15 959
Erkende en gesubsidieerde kinderdagverblijven	14 815	15 438
Diensten voor onthaalouders	30 560	30 713

Het verschil met de private en publieke initiatieven is substantieel. Niet alleen omdat de zelfstandige kinderopvang vrij is om de kostprijs en ouderbijdrage zelf te bepalen. De Vlaamse regering voorziet nu heel wat geld om in de zelfstandige kinderopvang een inkomensgerelateerde ouderbijdrage mogelijk te maken. Zelfstandige kinderopvang wordt ook gevat door heel wat recente ontwikkelingen

(zoals het CKO-verhaal, vergunningsvoorwaarden, kwaliteitsnormering, voorrangbeleid in de kinderopvang...).

Het sectoraal directiecomité kinderopvang van het Vlaams Welzijnsverbond wil een duidelijker zicht krijgen op deze belangrijke (sub)sector. Meer concreet willen we de specifieke **behoeften en knelpunten** beter kennen en nagaan in welke mate deze sector vra-

gende partij is voor een ondersteuning die kan aansluiten bij de werking van het Vlaams Welzijnsverbond. In 2008 werd een tijdelijke projectmedewerkster aangetrokken om één en ander in kaart te brengen.

Het thema van de commercialisering van de zorg sloot als centraal thema van de jaarlijkse sectorale ledenvergadering kinderopvang sterk bij deze ontwikkelingen aan.

Buitenschoolse opvang

In 2008 wordt voor de kinderopvang een duizelingwekkend hoog bedrag gereserveerd, zowel voor uitbreiding als voor toegankelijkheid en betaalbaarheid. Voor de buitenschoolse kinderopvang wordt echter slechts 1,7 miljoen euro extra ingezet. Deze middelen zouden worden ingezet in het kader van het Generatiepact (**jongerenbanenplan**). Laaggeschoolde, werkzoekende jongeren worden tewerkgesteld in de voorzieningen, die voor hen voorzien in een trajectbegeleiding.

Deze inspanning voor de buitenschoolse opvang is onvoldoende voor de noodzakelijke groei en omkadering van de voorzieningen. Bovendien laat de realisatie erg lang op zich wachten. We hopen in 2009 eindelijk concreet zicht te krijgen op de implementatie van het Generatiepact. Het Verbond volgt dit van nabij op en houdt de leden op de hoogte!

In plaats van uitbreiding in de buitenschoolse opvang kiest de overheid voor de creatie van kosteloze plaatsen door het **versoepelen**

van de erkenningsnormen (IBO). Een erg mager antwoord op het nijpend tekort en de ellenlange wachtlijsten. Het gaat onder andere over de overbezetting tot 130% gedurende piekmomenten van maximum 1 uur en permanent in IBO's met maximum 21 plaatsen, de tijdelijk inschakeling van niet erkende locaties voor opvang tijdens schoolvakanties, het vervallen van de exclusiviteitsregel rond het gebruik van lokalen, de inzetbaarheid van niet-afgestudeerde studenten pedagogie en onderwijs, ... Met deze wijzigingen in het besluit wordt ook de minimumbezetting opgetrokken naar 80%, wat ook geldt voor de buitenschoolse opvang in aparte lokalen (BOKDV).

Het verbond dringt aan op een lange termijnvisie, met de kwaliteit van de opvang als prioriteit!

Tijdens het voorjaar en de zomer van 2008 staan de kranten vol van de berichten over gezinnen die geen opvang vinden, voornamelijk tijdens de vakantieperiodes. Een eenmalig extra budget van 810.000 euro voor **vakantieopvang** moest dienen om deze hoge nood op te vangen, maar door de late aankondiging werden deze middelen niet maximaal benut. De voorzieningen hadden immers hun inschrijvingen en vakantieplanning reeds afgerond en bovendien te weinig tijd om het aanvraagdossier bij de overheid in te dienen.

Het Verbond juicht het initiatief voor bijkomende plaatsen in de vakantieperiodes toe, maar wijst de overheid op het belang van een

tijdige oproep, met het oog op een mogelijke gelijkaardige actie in 2009.

Diensten voor onthaalouders: veel overleg, weinig vooruitgang

Een belangrijk knelpunt bij diensten voor onthaalouders is en blijft de hoge werkdruk voor de **dienstverantwoordelijken**. Ook in 2008 was er geen overleg waar deze problematiek niet aangekaart werd. Kind en Gezin organiseerde enkele kleinere bevestigingen, onder meer over de administratie rond het statuut en de wervingsproblematiek. Acties van diverse organisaties volgden. Toch kwam er geen oplossing. Bij de begrotingscontrole viel er onverwacht wel 822.000 euro op tafel voor de omkadering van de diensten. Deze normverlaging (0,25 VTE per 26,5 plaatsen in plaats van per 28 plaatsen) was een kleine stap voorwaarts. In veel diensten had de maatregel echter helemaal geen effect. En intussen komen er alleen meer taken voor de dienstverantwoordelijken bij. Wordt vervolgd!

De sociale tarifiering in de zelfstandige sector zorgde nog voor een nieuwe dreiging. De betere voorwaarden voor zelfstandige onthaalouders zouden **het verloop van onthaalouders** bij de diensten in de hand kunnen werken, met alle gevolgen van dien voor de leefbaarheid van de diensten. Die bekommernis kwam dan ook uitgebreid aan bod in de nota die het verbond samen met zijn partners indiende. Onze vraag is duidelijk: vergelijkbare werkvoorwaarden voor alle onthaalouders, te beginnen bij de onkostenvergoeding.

Samenwerkende onthaalouders, een werkvorm die enkele jaren terug startte als een experiment, en waarbij twee onthaalouders samen instaan voor de zorg voor gemiddeld 14 kinderen, kreeg in 2008 definitief vorm. De voorbereiding van de regelgeving vroeg iets meer tijd dan gepland. Het belangrijkste discussiepunt was de locatie. Aanvankelijk was het Verbond voor het behoud van de 'gezinswoning', omdat die omgeving best aansluit op de eigenheid van kleinschalige gezinsopvang, maar na verder overleg werd die piste verlaten. Samenwerkende onthaalouders kunnen voortaan ook opvang verzorgen in aangepaste lokalen die niet onder de noemer 'gezinswoning' vallen. Die optie roept wel heel wat vragen op over de nieuwe brandveiligheidsnormen, die in de loop van het jaar uitgevaardigd werden, maar ze komt alvast meer tegemoet aan de wensen van het werkveld.

Pool Gezinsopvang

De Pool Gezinsopvang startte in september 2006 en is in 2008 dus twee jaar aan het werk. Er zijn enkele jaarlijkse initiatieven die ook in 2008 gerealiseerd werden: startcursussen in Limburg en West-Vlaanderen, vorming voor onthaalouders (vb. over het Sociaal statuut voor onthaalouders) en voor dienstverantwoordelijke (vb. klachtenmanagement).

In 2008 werkten we aan het **veiligheidsbeleid** en de aansprakelijkheid van diensten en onthaalouders. Resultaten zijn onder meer een nota voor ouders en onthaalouders over het toedienen van medicatie en koortsweren-

de middelen, een procedure rond kindermishandeling, een handelingsplan bij het alarmen van de hulpdiensten in een crisissituatie en een interne audit voor medische preventie en veiligheidspreventie.

Voor de **selectie van onthaalouders** werd in samenwerking met de diensten een selectie-instrument voor onthaalouders en voor samenwerkende onthaalouders opgesteld. Hierbij aansluitend werden eveneens twee modellen voor de tussentijdse evaluatie van samenwerkende onthaalouders uitgewerkt.

We ontwikkelden een **website** voor de poolleden. Zij hebben toegang tot deze website met een persoonlijk paswoord. Ze vinden er de elektronische uitnodigingen voor de vergaderingen en de verslagen van deze vergaderingen terug. Alle informatie over vorming en opleiding, de leidraden, documenten, checklisten, instrumenten en een draaiboek met vormingen voor onthaalouders is gebundeld in één rubriek.

Enkele projecten werden in 2008 gestart: een nota voor samenwerkende onthaalouders en een checklist betreffende het nieuwe besluit voor brandveiligheid in de kinderopvang; de uitwerking van een crisisprocedure; vormingsmateriaal in de vorm van een kwaliteitsspel; een groeinota voor de opvolging van de regelgeving in functie van de kwaliteitszorg in de diensten voor onthaalouders; een vorming 'Kinderen helpen omgaan met verdriet en rouw' door professor Manu Keirse; een vorming voor dienstverantwoordelijken over de zelfevaluatie van de diensten voor onthaalouders; veiligheidsonderzoek met een vernieuwd instrument bij onthaalouders in samenwerking met IDEWE; enz.

Voorts...

Het afgelopen jaar noteerden wij diverse opeenvolgende wijzigingen van het erkenningbesluit voor de Kinderdagverblijven en de Diensten voor Onthaalouders, met als belangrijkste het optrekken van de bezettingsnorm en de nieuwe voorrangsregels, het nieuwe besluit op de brandveiligheid, en de aanpassing van het besluit op de gezinsbijdrage. Dit laatste wil een aantal interpretatieverschillen wegwerken, maar wat een vereenvoudiging moest worden, blijkt in de praktijk alleen maar meer vragen op te roepen...

En wij hebben overlegd, veel overlegd. Naast het reguliere sectoroverleg organiseerde Kind en Gezin meerdere deelvergaderingen voor de verschillende subsectoren, het Platform vernieuwing kinderopvang volgde de CKO-projecten op en beraadde zich over de toekomstige vergunningsvoorwaarden, en het sectoroverleg over de invulling van het kwaliteitsdecreet loopt. In de Denktank Buitenschoolse opvang nodigde Kind en Gezin ons uit om stil te staan bij de toekomstvisie in deze subsector.

Verder had het verbond regelmatige ontmoetingen met Kabinetten en politici over hangende dossiers.

*jan.bosmans@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 24,
jeannine.vandenbroucke@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 21,
barbara.devos@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 42,
ellen.maris@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 40*

ONDERSTEUNING VAN PERSONEN MET EEN HANDICAP

Zorgtrajectbegeleiding

Zorgtrajectbegeleiding zou worden uitgewerkt aan de hand van drie sporen. Het eerste spoor, dat concreet vorm kreeg in het **project persoonlijke toekomstplanning**, liep tot eind 2008. Wij volgden het project op de voet via de stuurgroep van het begeleidend wetenschappelijk onderzoek. Op basis van de resultaten van dit onderzoek beslist het beleid of het project persoonlijke toekomstplanning een vervolg krijgt.

Het tweede spoor, dat verloopt via de ambulante dienstverlening, werd in 2008 in de regelgeving geïntegreerd. De **diensten begeleid wonen en thuisbegeleiding** kunnen daardoor trajectbegeleiding aanbieden aan personen met een (vermoeden van) handicap. Het uitbreidingsbeleid 2008 voorzag echter maar 2500 begeleidingen. In de toekomst zal men meer middelen moeten vrijmaken voor trajectbegeleiding.

Ook in 2008 hebben we op beleidsvlak gewogen op de verschillende dossiers die in ontwikkeling zijn in de sector ondersteuning van personen met een handicap. Hier beschrijven we enkele belangrijke thema's, maar voor een volledig overzicht verwijzen we naar onze 'evaluatie 2008' op de website.

De **multidisciplinaire teams**, die het derde spoor vormen, kregen ook dit jaar geen uitzicht op een volwaardige rol in de zorgtrajectbegeleiding. Het Vlaams Welzijnsverbond blijft hiervoor ijveren!

Multidisciplinaire teams

De heroriëntering van de multidisciplinaire teams wordt uitgewerkt in het project diagnostiek en indicatiestelling. Dit jaar tekende het Vlaams Agentschap voor Personen met

een Handicap (VAPH) een **nieuwe inschrijfprocedure** voor personen met een handicap uit. Wij kunnen niet akkoord gaan met dit voorstel dat de inschrijfprocedure bijna volledig in handen van de administratie legt.

Het voorbije jaar werden de reguliere middelen van de multidisciplinaire teams met 250.000 euro verhoogd. Dit is een kleine stap voorwaarts. Samen met de verwijzende instanties blijven we aandringen op een volledig **kostendekkende basisfinanciering** voor deze teams.

Het besluit zorgregie voorzag de oprichting van een vereniging van verwijzende instanties. Dit kreeg concreet vorm door de oprichting van het Vlaams Platform van Verwijzende Instanties voor Personen met een Handicap vzw, of kortweg het **Verwijzersplatform**. Het Verwijzersplatform moet ondersteuning bieden aan de verwijzende instanties, in het bijzonder in het kader van de zorgregie. Het wil ook overlegpartner zijn voor de overheid. Het Vlaams Welzijnsverbond is actief lid van het Verwijzersplatform.

Tewerkstelling

De overheveling van de sector professionele integratie naar de VDAB werd in 2008 volledig afgerond. Het nieuwe erkennings- en subsidiebesluit van de gespecialiseerde diensten voor werkzoekenden met een arbeids handicap trad in werking. Ook een nieuwe toeleidingsprocedure en nieuwe bepalingen over de tewerkstellingsondersteunende maatregelen zijn in voege gegaan. Het aanbod naar de oorspronkelijke doelgroep, een dienstverlening op maat, de rechtszekerheid voor en erkenning van de deskundigheid van de diensten, blijven onze aandachtspunten.

De revalidatiecentra

De centra onderhandelen met het RIZIV over de reconversie van de sector. De discussie over de **doelgroepen** duurt nog altijd voort. Het RIZIV richtte twee werkgroepen op waar de doelgroepen ADHD en autismespectrumstoornissen besproken werden. Samen met een aantal professoren maakten we een advies. De sector kan zich goed vin-

den in de eindrapporten. De bespreking met het College van Geneesheren-directeuren hierover is nog niet gestart.

Om in het dossier van de **reconversie** beweging te krijgen, voerden we dit jaar intense besprekingen met MID ('medisch sociale sector in dialoog', dat zich situeert binnen de Christelijke Mutualiteit). We maakten samen een nota met onze prioriteiten voor de reconversie, die we in 2009 indienen bij het RIZIV.

We hadden dit jaar veel kopzorgen rond de **revalidatie tijdens de lestitijden**. In de eerste voorstellen van minister Vandembroucke zouden veel meer kinderen enkel na schooltijd nog op therapie kunnen komen. Via overleg op verschillende fora hebben we aanpassingen kunnen bekomen. De voorstellen moeten echter nog omgezet worden in nieuwe regelgeving.

Persoonlijk Assistentiebudget

Begin 2008 startten de gesprekken over het werknemersstatuut van de persoonlijke assistenten binnen het persoonlijk assistentiebudget (PAB). De werkgeversorganisaties, de budgethoudersverenigingen en de vakbonden zitten hiervoor samen aan tafel. Het resultaat is een door alle partijen ondertekend protocolakkoord, waarin alle betrokkenen stellen te streven naar een volwaardig statuut inzake loon- en arbeidsvoorwaarden voor de PAB-assistenten, zonder in te boeten aan assistentie en dit bij voorkeur binnen het PC 319.01.

Zorgvernieuwing

We investeerden in de zorgvernieuwing. In het dossier **zorggradatie** zijn we ervan overtuigd geraakt dat de parameters die ten grondslag liggen aan de modules (nood aan permanentie overdag en 's nachts, begeleidingsintensiteit en verzwaringen) een betere basis bieden voor de inschaling en de ontwikkeling van de nieuwe normen en financiering dan de modules zelf. We trachtten aan te tonen dat vertrekken van deze parameters flexibeler en meer vraaggestuurd werken mogelijk maakt dan modules, en bovendien toekomstgericht meer bijdraagt tot de integratie van PAB en zorg in natura in het Persoonsgebonden Budget (PGB).

Inmiddels was immers duidelijk dat er een **experiment PGB** zou starten. Wij drongen aan op het oprichten van een beperkte en duidelijk door de minister gemandateerde stuurgroep zorgvernieuwing. We willen dat alle elementen in de zorgvernieuwing (zorggradatie, PGB) uitgewerkt worden binnen één duidelijke visie. Anders blijven alle zorgvernieuwingsprojecten aparte hokjes, zonder te zien hoe ze bijdragen aan het nieuwe huis.

De gebruikersorganisaties KVG, Gezin en Handicap, VFG, FOVIG, Inclusie Vlaanderen, het Vlaams Gebruikersoverleg voor Personen met een Handicap, het Pluralistisch Platform Gehandicaptenzorg en het Vlaams Welzijnsverbond werkten samen een visie uit: de beginselverklaring 'Persoonsgebonden financiering als hefboom voor een vraaggestuurde ondersteuning'. We vroegen de minister deze te onderschrijven en alle zorgvernieuwingsprojecten erin te kaderen.

Vanaf dan kon de technische uitwerking van het PGB starten.

Onze vertegenwoordiger in de expertencel heeft intensief meegewerkt aan de verschillende stappen: steekproefafbakening, de vraagverduidelijking op punt stellen, het nieuwe inschalingsinstrument en de budgetbepaling. We trachten daarbij consequent onze standpunten te bepalen op basis van de beginselverklaring. Wat de zorggradatie betreft, blijven we van mening dat de oefening verder kan gaan waar de draad gelost is, namelijk verder bouwend op de parameters. Voor ons blijft de invoering van de zorggradatie ook onlosmakelijk gekoppeld aan de stapsgewijze invulling van de personeelsnorm.

In het voorjaar 2008 werkten we mee aan de verbetering van de regelgeving **geïntegreerd wonen**. Eén van de belangrijkste wijzigingen is dat de personeelsinzet wordt versoepeld. Via een puntensysteem, waarbij een bepaald barema overeenkomt met een aantal punten, kunnen de voorziening zelf keuzes maken over het inzetten van personeel. Uiteraard worden de personeelsleden vergoed volgens de gangbare salarisschalen en de daaraan gekoppelde diplomavereisten en anciënniteitsregels. Dit puntensysteem leenden we uit het expertenrapport 'organisatiegebonden kosten' dat eerder voor de zorggradatie werd ontwikkeld. We zijn erg tevreden dat we dit systeem ingang konden doen vinden.

Invullen van de personeelsnorm

De kloof dichtten tussen de personeelsnorm en de reële personeelsbezetting was een toprioriteit voor het Verbond. We berekenden

dat de personeelsnorm op dit ogenblik gemiddeld voor 87% ingevuld is, maar dat nog heel wat voorzieningen onder het gemiddelde liggen. In totaal zijn 2.200 fulltime equivalenten nodig om de norm volledig in te vullen. Op 6 november 2008 voerden we hierover actie bij het kabinet van minister Vanackere, samen met gebruikersverenigingen, vakbonden en PPG.

De minister beloofde ons deze legislatuur tegelijk een meerjarenplan voor het uitbreidingsbeleid op te stellen en een meerjarenplan voor het invullen van de personeelsnorm. Hij beloofde dat bij een volgend uitbreidingsbeleid de plaatsen aan 100% van de personeelsnorm zullen toegekend worden. We volgen dit dossier van nabij op.

Zorgregie

Op 1 januari 2008 werden een aantal elementen uit de uitvoeringsrichtlijnen zorgre-

gie van kracht. Deze richtlijnen leiden volgens ons tot een erg log en bureaucratisch systeem met een heel strakke sturing door de overheid. Tegen deze achtergrond werd door het VAPH een **procedure voor opname** in voorzieningen voor minderjarigen en voor thuisbegeleidingsdiensten uitgewerkt. Wij ontwikkelden zelf een soepeler voorstel van procedure, dat we uitgebreid toegelicht hebben aan al onze partners in het werkveld. Uiteindelijk werd ons voorstel nagenoeg volledig overgenomen. Op dit ogenblik is deze procedure echter nog niet van kracht.

In de permanente cel kaartten we het probleem aan van de rol van de **contactpersonen**. In de uitvoeringsrichtlijnen wordt een spilfunctie toegekend aan de contactpersonen. Zij staan onder meer in voor een constante opvolging en inschatting van de situatie van de persoon met een handicap met het oog op het zoeken van een gepaste ondersteuning. We pleitten er dan ook voor om

De sector Personen met een Handicap in cijfers

Totaal budget:	1,09 miljard euro (2009)
Capaciteit:	
(semi-)residentieel:	24.150 plaatsen
ambulant:	10.030 personen
PAB:	1.500 personen
Kostprijs per jaar per plaats:	
residentieel:	23.000 tot 50.000 euro
Personeel:	17.000 VTE
Wachlijst zorg (juni 2008):	10.300 (binnen 6 maanden opvang nodig)
Wachlijst PAB (eind 2008):	4400

voldoende middelen te voorzien om deze functie goed te kunnen vervullen. De besprekingen hierover zijn nog volop bezig.

Bij de invoering van de zorgregie was afgesproken een eerste **evaluatie** te houden na zes maanden. De bespreking ervan is gestart. Het Verbond deed ter voorbereiding een bevraging bij de leden. Daaruit bleek dat de voorzieningen de voorbije maanden hard meegewerkt hebben aan de uitvoering ervan, maar dat de irritatie en de weerstand sterk is toegenomen. We hopen de richtlijnen sterk te kunnen vereenvoudigen.

Verpleegkundige handelingen

Onze commissie heeft de voorbije jaren voor het probleem van de zogenaamde ‘verpleegkundige handelingen’ door niet-medisch geschoold personeel in de voorzieningen oplossingen uitgewerkt, die rekening houden met de praktijk in onze voorzieningen. Dit jaar werd in het Vlaams parlement het decreet over de zorg- en bijstandsverlening goedgekeurd. Dit is voor ons alvast een stap in de goede richting.

Ondertussen werkten we een advies af waarmee we onze leden willen sensibiliseren om over deze delicate materie na te denken en procedures te ontwikkelen. Op deze manier kunnen we aantonen dat we zorgvuldig gehandeld hebben ‘als een goede huisvader’.

Dagprijsafrekening

Wat betreft de tijdige afrekening van de dagprijzen hebben we de voorbije jaren grote stappen vooruit gezet. We bekwamen dat het Vlaams parlement in maart 2008 een resolu-

tie goedkeurde om de termijn voor het afrekenen van de dagprijzen verder in te korten. De Vlaamse regering heeft als gevolg hiervan het Besluit inderdaad aangepast. Er moet nu worden afgerekend binnen de 24 maanden na het dienstjaar. Wij blijven ervoor ijveren dat de termijn nogmaals met 6 maanden ingekort wordt.

Infrastructuur

Na de invoering van de alternatieve VIPA moest werk gemaakt worden van de aanpassing van het procedurebesluit, onder meer omdat de terugvorderingsregels van VIPA, pre-VIPA en de alternatieve VIPA op elkaar moesten afgestemd worden. Concreet betekent het dat ook voor gebouwen die met pre-VIPA of VIPA-middelen verworven zijn, slechts subsidies kunnen worden teruggevorderd voor het niet afgeschreven gedeelte. Voor ons is deze aanpassing erg belangrijk, en we hebben hierop zwaar gewogen.

Daarnaast zaten in dit ontwerpbesluit ook reeds twee elementen van een beter sector-specifiek VIPA-besluit. De subsidie-index zal vastgelegd worden op het moment van de subsidiebeslissing en niet van de subsidiebelofte (voor de dossiers die nog in de oude VIPA-regeling zitten) en de algemene onkosten verhogen van 7 naar 10%. In het voorjaar 2008 werd het nieuwe procedurebesluit inderdaad goedgekeurd door de Vlaamse re-

gering. Tot onze grote ontgoocheling bleken de artikels over de terugvorderingsregels pas te kunnen ingaan na een wijziging van het ‘comptabiliteitsdecreet’ dat de bevoegdheden tussen de gewesten regelt. We geven de moed niet op en blijven ijveren voor een oplossing.

We ijverden ook verder voor de verbetering van het sectorspecifieke VIPA-besluit. Eind 2008 kwam er plots een doorbraak in het dossier en konden we hierover gesprekken voeren met het kabinet. Voor ons bleven de krachtlijnen voor een verbeterd besluit: het opnieuw opnemen van de semi-internaten voor schoolgaanden, de verhoging van de prijs per vierkante meter en differentiatie in vierkante meters, een regeling voor de ambulante diensten, het voorzien van bijzondere uitrustingsmiddelen voor bijzondere doelgroepen en een transparante financiering van bijzondere uitrusting (onder meer computernetwerken en software) voor de revalidatiecentra. Op een aantal punten wou de minister aan onze vragen tegemoet komen, op andere niet. We wachten nu met spanning op de goedkeuring van het nieuwe VIPA-besluit in de Vlaamse regering.

De besparingen in de flexibiliseringspremies

De flexibiliseringsbesluiten dateren van 1998. Toen werd onder meer een premie ingevoerd om deeltijdse opvang in voorzie-

Uitbreidingsbudget voor wachtlijst personen met een handicap 1999-2009		
1999-2000	2003-2004	2008-2009
3,9	21,9	36

(in miljoen euro, cijfers kabinet Welzijn, 2009)

ningen te stimuleren. Vanaf 2005 werd deze premie in het kader van een besparingsmaatregel echter gehalveerd. Sinds die tijd bleven we ijveren voor een herstel van de premie. We zijn dan ook tevreden dat de minister, door in juli 2008 het flexibiliseringsbesluit opnieuw aan te passen, de premie minstens gedeeltelijk herstelde. Natuurlijk blijven we een volledig herstel bepleiten.

Niet geïnde bijdragen

Reeds jaren kampen voorzieningen met het probleem van de eigen bijdragen van de personen met een handicap, die niet kunnen geïnd worden. Daarom drongen we aan op een oplossing. In juli 2008 werd een besluit van de Vlaamse regering goedgekeurd, waardoor voorzieningen een dossier kunnen indienen bij het VAPH, zodat niet te innen bijdragen niet langer afgetrokken worden van de dagprijs.

Integrale Jeugdhulpverlening

Een goede **crisishulpverlening** is een essentiële pijler in de uitbouw van de integrale jeugdhulp. De modaliteiten die voorzien werden voor het opnemen van engagementen in de crisishulpverlening, werden door onze leden als totaal onvoldoende beoordeeld. Men beloofde een evaluatie na zes maanden en in oktober 2008 werd het eerste evaluatierapport crisishulp voorgesteld. Zoals verwacht namen de VAPH

voorzieningen veel minder dan gevraagd hun rol op. Dat rapport grepen we aan om opnieuw het gesprek aan te zwengelen over de financiering van de crisishulp.

Over de **toegangspoort** was het lange tijd windstil. Plots werden we begin september 2008 geconfronteerd met een rapport 'Stand van zaken operationalisering toegangspoort op 14 juli 2008'. De nota werd voor advies voorgelegd aan de adviesraad integrale jeugdhulp. Wij formuleerden fundamentele bedenkingen, gerelateerd aan de "tien scharnieren" voor een goede intersectorale poort die we in 2007 formuleerden. De jarenlange expertise met de bestaande toegangspoorten moet worden aangewend om een goede nieuwe intersectorale toegangspoort te bouwen. De minister beaamde alleszins dat een breed draagvlak zeer belangrijk is en heeft daarom de tijdsdruk van dit dossier weggenomen. Er zullen met andere woorden geen uitvoeringsbesluiten meer genomen worden tijdens deze legislatuur en er wordt verder gewerkt aan een goed concept in dialoog met het werkveld.

Afstemming onderwijs

2008 zou een belangrijk jaar worden in het **dossier leerzorg**: de nota leerzorg moest worden uitgewerkt tot een decreet. Wij maakten onze bedenkingen en voorstellen over tijdens de voorbereidingen. In november werd het ontwerpdecreet leerzorg door de Vlaamse

Regering principieel goedgekeurd. De onderhandelingen werden opgestart en worden in 2009 verder gezet.

De nota leerzorg beloofde ook een onderzoek naar het **protocol Coens-Steyaert**. Het onderzoeksrapport werd midden 2008 afgeleverd. Vanuit het Vlaams Welzijnsverbond drongen we erop aan de bevindingen uit het onderzoek te communiceren naar de sector en mee te nemen in de concretisering van het decreet leerzorg.

Met de werkgroep Delta van de VLOR werkten we mee aan de vertaling van de **visietekst** over onderwijs aan kinderen en jongeren met ernstige meervoudige beperkingen tot een concreet advies.

Er werd **overleg** opgestart tussen het kabinet onderwijs en het kabinet welzijn, de betrokken administraties en de koepelorganisaties vanuit onderwijs en welzijn. Dit overleg moet een goede samenwerking tussen de twee beleidsdomeinen bewaken, nu en in de toekomst. Op de agenda staan thema's die beide sectoren raken.

diane.serneels@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 26,
evelien.devriese@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 28 of
hilde.verstricht@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 27

VRIJWILLIGERSWERK

Een nieuw uitvoeringsbesluit voor het autonoom vrijwilligerswerk

Het Vlaams Welzijnsverbond werkte mee aan de voorbereiding van een nieuw uitvoeringsbesluit voor het autonoom vrijwilligerswerk, dat op 30 mei 2008 door de Vlaamse regering goedgekeurd werd.

Wat leverde dat op? De erkenning van de organisaties is nu van onbepaalde duur en wordt aan de subsidie gekoppeld, wat een lagere administratieve last voor de organisaties betekent. Het subsidiebedrag wordt vanaf nu ook gekoppeld aan de index en de berekening gebeurt op basis van het aantal vrijwilligers. Organisaties mogen reserves opbouwen en het verbod op het gebruik van de subsidies voor personeelskosten wordt opgegeven. Tenslotte werd het verzekeringsaspect afgestemd op de federale wetgeving.

Naar aanleiding van de campagne 'Vrijwilligers helpen. Wie helpt hen?' in 2007 beloofde de minister van welzijn op korte termijn een verhoging van het subsidiebedrag voor de autonome vrijwilligersorganisaties in welzijn en gezondheid en een aanpassing van het uitvoeringsbesluit. Voor het ingebouwde vrijwilligerswerk zouden stappen naar een nieuw kaderdecreet gezet worden. Het opvolgen van deze ontwikkelingen, samen met de regionale werking rond ingebouwd vrijwilligerswerk, was in 2008 de voornaamste opdracht van de sector vrijwilligerswerk.

Een stap voorwaarts dus voor de autonome organisaties! Toch menen wij dat er op een aantal punten nog verbeteringen mogelijk zijn: de berekening van de subsidiebedragen moet op een transparante en gedifferentieerde basis gebeuren en het betalen van personeelskosten zal in de realiteit alleen mogelijk zijn als er ook een aanzienlijke verhoging van het subsidiebedrag komt.

Naar een nieuw kaderdecreet

Ondertussen startten ook de gesprekken met de sector over een nieuw kaderdecreet voor het vrijwilligerswerk in welzijn en gezondheid. Het doel is een duidelijke profilering van het vrijwilligerswerk binnen deze sectoren, met meer erkenning van het ingebouwde vrijwilligerswerk, naast de reeds bestaande

aandacht voor het autonome vrijwilligerswerk. Verder moeten er gelijke kwaliteitseisen gesteld worden aan autonome en ingebouwde vrijwilligersorganisaties.

Begin september 2008 werd het ontwerpdecreet aan het grote publiek voorgesteld. Het nieuwe decreet is afgestemd op de federale wetgeving en bevat hefboomen om het autonome en ingebouwde vrijwilligerswerk in de toekomst een goede ondersteuning te bieden. Veel hangt echter af van de concrete uitwerking in de uitvoeringsbesluiten.

Naast de hierboven opgesomde punten voor de autonome organisaties, vragen we voor het ingebouwde vrijwilligerswerk de betoelaging van een coördinatiefunctie, afhankelijk van de schaalgrootte van de vrijwilligerswerking. Dit moet uitgewerkt worden in de sectorale regelgevingen. Het Vlaams Welzijnsverbond zal deze verwachtingen inbrengen bij het ontwikkelen van de uitvoeringsbesluiten.

De commissie vrijwilligerswerk

De commissie vrijwilligerswerk volgde en stuurde deze ontwikkelingen van nabij. Als lid van het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk dachten we mee na over de toekomst van het Vlaams vrijwilligersbeleid. Vanuit de commissie waren we ook actief betrokken bij de federale materie over het vrijwilligerswerk.

Het Vlaams Welzijnsverbond is ook lid van de Hoge Raad voor Vrijwilligers. Daar na-

men we standpunten in over de volgende thema's: vreemdelingen en vrijwilligerswerk, het invoeren van vrijwilligersverlof en het statuut van de bestuurder-vrijwilliger. De Hoge Raad stelde ook een memorandum op. We participeerden aan de werkgroep verzekeringen en de werkgroep onkosten en vergoedingen. Deze werkgroepen bereidden in opdracht van de Hoge Raad een advies voor met betrekking tot deze materie.

De commissie vrijwilligerswerk is vertegenwoordigd in de stuurgroep van het project 'Praktische handvatten voor vrijwilligers in welzijn voor het juridisch correct omgaan met vertrouwelijke informatie en persoonlijke gegevens.' Dit project wordt uitgewerkt in opdracht van de Minister van Welzijn en loopt af begin 2009.

Regionale werking

Het Vlaams Welzijnsverbond organiseert voor de coördinatoren vrijwilligerswerk uit de voorzieningen in de gehandicaptenzorg drie keer per jaar een bijeenkomst. Deze werking is regionaal georganiseerd. De coördinatoren uit West- en Oost-Vlaanderen hebben hun vaste stek in Aalter, de coördinatoren uit Limburg, Antwerpen en Brabant gaan bij elkaar op bezoek.

Deze bijeenkomsten bieden de mogelijkheid om informatie en ervaringen uit te wisselen. Een greep uit de topics die het voorbije jaar aan bod kwamen: het afnemen van een tevredenheidsenquête bij vrijwilligers, welke vormen zijn een must, hoe starten met een 'vrijwilligersraad', tips om de vrijwilligerswerking bekend te maken, ervaringen met 'De tijdbank', ...

Naast de ontwikkelingen in de Vlaamse en federale wetgeving is er ook telkens ruimte om specifieke thema's verder uit te diepen. Vanuit de ervaringen van verschillende organisaties werd een profiel of functieomschrijving van de coördinator vrijwilligerswerk opgesteld. Er werd van gedachten gewisseld over hoe het spanningsveld tussen beroepskrachten en vrijwilligers het best benaderd wordt. Waarom sommigen ervoor kiezen om wel en anderen om geen vrijwilligers met een psychiatrische voorgeschiedenis in te zetten, leidde tot een boeiend gesprek. Een andere keer werd bekeken welke keuzes organisaties maken rond de vorming voor vrijwilligers. Bij het bepalen of men wel of niet familieleden en personeelsleden als vrijwilligers inzet, blijkt het vooral van belang als organisatie een duidelijke visie te hanteren om problemen of onduidelijkheden te voorkomen. Een ander thema was het organiseren van rekrutering en selectie van vrijwilligers. Lokale initiatieven en acties, maar vooral een goede mond aan mond reclame doen het goed!

diane.serneels@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 26 of
evelien.devriese@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 28

CENTRUM VOOR ETHIEK EN ZINGEVING IN HET WELZIJNSWERK

De CEZ-stafvergadering

De dagelijkse werking van het CEZ wordt waargenomen door de stafvergadering, die bestaat uit Stefaan Baeten, Els Van Saene, Els Leuris, Annemie Dillen, Bert Lismont, Bart Hansen, Paulus Van Bortel en Fons Geerts. De stafvergadering kwam in 2008 vier maal samen om de eigen activiteiten voor te bereiden. Verder werden diverse advies- en andere vragen van voorzieningen behandeld, zowel van leden van het Vlaams Welzijnsverbond als van niet-leden. Ideeën werden uitgewisseld en er werd verslag uitgebracht van diverse studiedagen, waaraan men deelnam en waarbij soms bepaalde taken opgenomen werden (voorzitter van workshops, verslaggeving, e.d.).

De CEZ-medewerkers werken mee aan de voorbereiding van de vergaderingen van de Ethische Commissie en van het bureau, staan in voor de verslaggeving en de opvolging ervan, en werken mee aan de implementatie van de adviezen naar de voorzieningen toe. Ook de studiedag (januari 2009) over het vijfde advies van de Ethische Commissie rond “aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid” werd door hen voorbereid.

Het CEZ - Centrum voor Ethiek en Zingeving in het welzijnswerk wil aandacht geven en vragen voor ethische en zingevingsaspecten van het welzijnswerk, en dit zowel bij de professionele en vrijwillige hulpverleners als binnen de diverse opleidingen. Vanaf 2000 werd de CEZ-werking ingebouwd in de werking van het Vlaams Welzijnsverbond, met als één van de hoofddopdrachten de ondersteuning van de Ethische Commissie.

Blikopener over palliatieve zorg voor personen met een handicap

Het CEZ organiseerde op 15 december 2008 in Gemeenschapscentrum De Markten te Brussel een blikopener-reflectienamiddag over ‘**palliatieve zorg voor personen met een handicap**’. Met de stijgende levensverwachting bij personen met een handicap worden voorzieningen meer geconfronteerd met de moeilijke problematiek van beslissingen rond het levenseinde. Tegen de veelheid van individuele meningen en de druk vanuit de media is het belangrijk dat voorzieningen een eigen beleid uitstippelen.

Op deze blikopener waren er inleidingen van Bart Hansen, ethicus bij de Emmausgroep van voorzieningen, en Ria Toelen, mede-

werkster van Dienstverleningscentrum ‘t Zwart Goor uit Merksplas. Zij lichtten de achterliggende visie op palliatieve zorg toe, stonden stil bij de wijze waarop men tot dit beleid gekomen is en illustreerden dit met praktijkvoorbeelden uit de voorziening. Daarna was er mogelijkheid tot vraagstelling en discussie. Het maximum van 25 deelnemers werd al vlug bereikt. Een uitgebreid verslag is te vinden op de website: onder de knop Intersectoraal doorklikken naar CEZ-Activiteiten.

In het nummer 142 van Pastorale Perspectieven (januari-februari-maart 2009) verschijnt een uitgebreide bijdrage van Ria Toelen onder de titel: “Ziek zijn en dood gaan. Hoe gaan mensen met verstandelijke beperkingen en hun omgeving om met het levenseinde?”

Publicaties

Naast de rubriek “Ethiek en zingeving” in het Tijdschrift voor Welzijnswerk en de verdere uitbouw van de CEZ-website (onderdeel van de website van het Vlaams Welzijnsverbond), stond het CEZ het voorbije jaar ook in voor de invulling van het themanummer van het Tijdschrift (jg. 32, nr. 291, april-mei 2008) rond het vierde Ethisch Advies onder de titel: **“Uw regels zijn de onze niet. Ethisch omgaan met grenzen en begeleidingsafspraken.”** Naast de integrale tekst van het advies bevat dit themanummer de teksten van de inleiders op de studiedag (Roger Burggraeve en Hans Van Crombrugge), de verslagen van de diverse workshops, en bijdragen van Kurt De Backer, Ann Vermassen en Geert Stroobant.

In verband met ‘**zorgethiek**’ stippen we nog twee bijdragen aan, die eveneens verschenen in het Tijdschrift voor Welzijnswerk, nl. “Uitgangspunten van de zorgethische benadering van Joan Tronto. Reacties vanuit het Vlaams sociaal werk” (Katelijne Houbregts en Koen Hermans, jg. 32, nr. 292, juni 2008, p. 19) en het edito: “Moet moraliseren? Over de ‘politieke’ kantjes van zorgethiek” (Fons Geerts, jg. 32, nr. 296, december 2008, p. 3).

De collega’s van de ‘Pastorale Perspectieven’ publiceerden begin 2008 (nr. 138, januari-februari-maart 2008) een themanummer over **“Ethiek in denken en doen”**, met onder meer bijdragen over de relatie tussen pastoraat en ethiek (Axel Liégeois), over empirische ethiek (Marina Riemsdagh), over het zorgethisch lab ‘sTimul’ (Linus Vanlaere en

Ann Lammens) en met een overzicht van de werking en de adviezen van de ethische commissies van het VVI en van het Vlaams Welzijnsverbond (Yvonne Denier, Chris Gastmans en Fons Geerts).

fons.geerts@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 29 of
paulus.vanbortel@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 39.

Beweging in het kwaliteitsdossier

De Beleidsraad Welzijn van 14 april 2008 gaf het startschot om de besprekingen van de uitvoeringsbesluiten van het kwaliteitsdecreet 2003 aan te vatten. Er zal een gedifferentieerd ontwikkelingstraject gevolgd worden en de verschillende agentschappen zullen een eigen tijdspad opstellen. De ambitie was te streven naar uitvoeringsbesluiten voor het einde van de legislatuur.

Vermits een duidelijke beleidsvisie ontbreekt en een centrale aansturing niet voorzien is, werkt elk agentschap op een verschillende wijze aan de uitvoeringsbesluiten van het 'geharmoniseerd' kwaliteitsdecreet. Dat heeft tot gevolg dat er geen uniformiteit is naar samenstelling van de sectorale overleggroepen, dat er onduidelijkheid heerst over het statuut van de leden van deze sectorale overleggroepen, en dat er een verschillende visie op de uitvoering van het decreet aanwezig is.

De kwaliteitscoördinatoren van de **Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning**, vergezeld van een directielid indien de kwaliteitscoördinator onvoldoende mandaat heeft, maken deel uit van een overlegplatform op Kind en Gezin waarbij men, vertrekkende van een evaluatie van de smk's, wil komen tot een aanpassing van de regelgeving. De resultaten van deze besprekingen worden meegenomen naar een overleg op Kind en Gezin, waar de

De intersectorale commissie kwaliteit bereidde zich voor op de uitvoering van het 'geharmoniseerde' kwaliteitsdecreet uit 2003. Uitgangspunten zijn een verdergaande responsabilisering van de voorzieningen en deregulering.

Het Vlaams Welzijnsverbond pleit voor een integraal kader waarbinnen de voorzieningen zelf een kwaliteitsbeleid kunnen uitbouwen en evalueren, in samenspraak met de gebruikers en de medewerkers.

volledige regelgeving van de CKG's onder de loep wordt genomen.

In het sectoraal overleg **kinderopvang** zijn naast de koepelorganisaties ook grote organisatoren zoals KVLV en KAV, leidinggevend van kleine voorzieningen en een vrijgestelde van een openbare voorziening kinderopvang aanwezig. Het overleg evalueerde het huidige ministerieel besluit tot bepaling van kwaliteitszorg.

Ter voorbereiding op het sectoraal overleg binnen het **Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap** overlegden de koepelorganisaties samen met de gebruikersorganisaties. Voorzieningen en gebruikers waren het erover eens dat op een actuele wijze vorm moet gegeven worden aan de implementatie van het nieuwe decreet: rekening houden met het ideeëngoed van de zorgvernieuwing, het hanteren van een hedendaags begrippenkader en de integratie van de sectorspecifieke mini-

male kwaliteitseisen (smk's) met de inspraakbesluiten.

Op bezoek bij IVA Inspectie

Nadat vertegenwoordigers van het Vlaams Welzijnsverbond in oktober 2007 een overleg hadden met het IVA Inspectie over de algemene principes, planden we een bijkomende bespreking specifiek voor de sector **kinderopvang** op 4 maart 2008. Het overleg resulteerde in een verslag waarbij de inspectie toelichting geeft bij de kritisch geformuleerde vragen en bedenkingen. Het overleg werd door beide partijen als verhelderend ervaren. De verantwoordelijke ambtenaar nam zich voor dergelijke communicatiemomenten geregeld te hernemen.

linda.beirens@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 31

Het vijfde advies werd afgerond

In de loop van 2008 werd het vijfde advies over “De positie van de hulpverlener in welzijnsvoorzieningen: geprangd tussen aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid” afgerond. Dit advies werd in oktober 2008 door de Raad van Bestuur bekrachtigd en aan de sector voorgesteld op een studiedag op 23 januari 2009. In het eerste deel van het advies wordt een juridisch kader aangeboden, waarbij ingegaan wordt op drie vormen van aansprakelijkheid; in het tweede deel, het ethisch luik, wordt een visie geschetst op verantwoordelijkheid; en in het derde deel worden een aantal aanbevelingen voor de praktijk gegeven: aanbevelingen rond verantwoordelijkheid (“bewust handelen”) en rond aansprakelijkheid (“gerust handelen”).

De presentaties van de sprekers op de studiedag (Roger Burggraeve over het ethisch luik, Vital Bergmans over het juridisch luik en Stefaan Baeten over het advies in de praktijk) en twee hulpmiddelen voor de bespreekbaarheid ervan (nl. een document met “Tien stellingen uit het advies nr. 5” en een blanco formulier “Werken met een ethisch stappenplan”) werden op de website gepubliceerd. Voorzieningen kunnen beroep doen op het Centrum voor Ethiek en Zingeving in het welzijnswerk (CEZ) voor ondersteuning bij de implementatie van het advies.

In opdracht van de Raad van Bestuur werkt de Ethische Commissie van het Vlaams Welzijnsverbond jaarlijks één ethisch advies uit. De Commissie is samengesteld uit vertegenwoordigers uit de sectoren en experts, en vergadert onder de deskundige leiding van Stefaan Baeten.

In 2008 kwam de plenaire vergadering van de Ethische Commissie vier maal samen. Het advies over aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid werd afgerond en de eerste stappen werden gezet in de bespreking rond zorgzame ondernemers in de zorg.

Eerste besprekingen voor een zesde advies

Voor haar zesde advies werkt de Ethische Commissie rond “zorgzame ondernemers in de zorg”. Hierbij wordt niet ingegaan op de taken en verantwoordelijkheden van de vrijwillige bestuurders of op de zorgprocessen zelf, wel op managementaspecten en leiderschapsstijl. Dit op basis van inhoudelijke insteken van Jan Steel over “Waardegericht ondernemen”, van Stefaan Baeten over “Zorgzaam ondernemen in de zorg” en van Bernadette Houdart over “Presentie in management”. In de loop van 2009 wordt ook dit advies gefinaliseerd.

Publicatie

De verschillende adviezen van de Ethische Commissie worden gepubliceerd op de web-

site (knop Intersectoraal, doorklikken naar Ethische Commissie – Adviezen) en in een ringmap, die op het verbond te bestellen is.

fons.geerts@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 29 of
paulus.vanbortel@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 39

De resultaten

De globale resultaten zijn vergelijkbaar over de verschillende sectoren heen. We zien overal een gezonde balansstructuur met vrij veel eigen vermogen, een lage financiële schuldgraad, een positief bedrijfskapitaal en een relatief gunstige score op een aantal financiële ratio's.

Voor de sector **ondersteuning van personen met een handicap** kunnen we uit de cijfers afleiden dat er in 2007 vrij veel werd geïnvesteerd. Vanaf volgend jaar verwachten we wel grote wijzigingen als gevolg van de alternatieve VIPA-financiering. De effecten hiervan zullen onder meer tot uiting komen in de balansstructuur, met een daling van de solvabiliteit en een toename van de financiële schuldgraad. Op basis van de huidige financiële situatie lijkt de sector globaal goed gewapend om dit nieuwe financieringssysteem te doorstaan.

Binnen de sector **bijzondere jeugdbijstand** zien we duidelijk het effect van de verhoging van de werkmiddelen vanaf het boekjaar 2007. Zo neemt het resultaat van het boekjaar toe en scoort de sector goed op een aantal financiële ratio's. Ook hier zien we een hogere investeringsactiviteit in 2007.

Voor de sector **kinderopvang** werden dit jaar heel wat inspanningen geleverd om de steekproef te vergroten. En met resultaat! Meer

In 2008 werd er opnieuw werk gemaakt van een financiële analyse binnen de verschillende sectoren. In samenwerking met de Dexia-studiedienst werd de sector ondersteuning van personen met een handicap doorgelicht. Voor de sectoren bijzondere jeugdbijstand, kinderopvang en gezinsondersteuning gebeurde de financiële analyse in eigen beheer. In totaal namen reeds 231 voorzieningen deel aan onze financiële doorlichtingen.

Cijfers boekjaar 2007	OPH	BJB	KO	CIG	CKG
Financiële schuldgraad	5,40%	2,45%	8,57%	10,07%	18,26%
Bedrijfskapitaal	13,50%	34,89%	15,09%	26,16%	17,04%
Resultaat van het boekjaar	1,45%	4,19%	3,84%	-1,35%	1,63%
Liquiditeit	2,05	2,35	1,83	2,23	1,85
Solvabiliteit	66,10%	66,54%	63,87%	59,27%	59,44%

dan 10 bijkomende voorzieningen vulden hun financiële gegevens in en kunnen op termijn ook in de steekproef opgenomen worden. Ook in de kinderopvang zien ze een verbetering van het resultaat van het boekjaar en van enkele financiële ratio's. De investeringen in 2007 waren daarentegen heel beperkt. Voor 2008 verwachten we een nega-

tieve evolutie als gevolg van het indexmechanisme dat in deze sector van toepassing is.

Voor de **centra integrale gezinszorg** zien we een negatief resultaat van het boekjaar in 2007. De dalende trend van de voorbije jaren zet zich hier dus verder. De **centra voor kinderopvang en gezinsondersteuning** vallen dan

weer op omwille van de hogere financiële schuldgraad. In de periode 2003-2006 werd in deze sector immers veel geïnvesteerd via leningen.

Knelpunten

Over de sectoren heen komen telkens dezelfde knelpunten naar voor. De personeelskosten blijven hoog (ongeveer 80% van de opbrengsten) en laten slechts een beperkte ruimte voor de werking. Het loonplafond van de Sociale Maribel is duidelijk ontoereikend. In enkele enveloppegesubsidieerde sectoren bedraagt het tekort per VTE al meer dan 5.000 euro.

Ook de investeringen vormen een aandachtspunt. Voorzieningen investeren gemiddeld minder dan ze afschrijven. Dit kan op termijn de continuïteit in het gedrang brengen. Het zorgt er ook voor dat het materieel vast actief van de voorzieningen steeds ouder wordt. In de meeste sectoren is het materieel

vast actief al voor 50% afgeschreven. Dit probleem hebben we al aangekaart bij de minister. We volgen de evolutie op de voet.

Hoge inflatie

2008 was ook een jaar van hoge inflatie. De spilindex werd tot drie maal toe overschreden, met de bijhorende aanpassing van de lonen tot gevolg. Vele voorzieningen hadden hier bij de begrotingsopmaak niet of gerekend. Voor sectoren waar de inkomsten niet of pas met vertraging gekoppeld zijn aan de evolutie van de inflatie – bijvoorbeeld de sector kinderopvang met een jaarlijkse aanpassing van de subsidiëring in januari – vormt dit een harde dobber. Zuinig omspringen met de budgettaire middelen blijft dus de boodschap. Wij ijveren intussen bij de minister voor een aanpassing van het subsidiemechanisme voor de sector kinderopvang.

Binnen de financieel economische commissie van de sector ondersteuning van personen

met een handicap werd in de loop van 2008 opnieuw twee maal een bevraging uitgevoerd omtrent de afrekeningstermijn van de dagprijsdossiers. We zagen een positieve evolutie.

Werk met ons mee!

Er is in 2008 opnieuw heel wat werk geleverd om een beter zicht te krijgen op de financiële situatie van de sectoren. Dit werk wordt in 2009 verder gezet. We hopen dat nog meer voorzieningen deelnemen aan onze financiële analyses. Verder willen we een beter zicht krijgen op de ouderdom van de infrastructuur in de voorzieningen. Hiervoor organiseren we in samenwerking met enkele andere koepelorganisaties een bevraging over de toestand van het gebouwenpatrimonium in welzijn en gezondheid.

steven.delooze@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 22

Een terugblik

Het eerste punt op de agenda van de pastorale commissie in 2008 was een uitgebreide terugblik op de pastorale infobeurs van 8 november 2007. Deze infobeurs was de bekroning van meer dan een jaar van voorbereiden, visie uitdenken, mensen engageren en enthousiasmeren, ... kortom van hard werken. Met onze evaluatieve terugblik op dit project hebben we er geen punt achter gezet, maar wel een aantal zinvolle gedachtestreepjes opgesomd die een volgende editie van de infobeurs nog beter, nog interessanter, nog toepasselijker, ... moeten maken.

Tijd voor reflectie

Na dit arbeidsintensieve en praktijkgerichte project wilde de commissie in 2008 wat gas terugnemen om een reflexief thema aan te snijden en te gaan nadenken over de plaats, de taak en de inspiratie van de pastoraal werk(st)er en de pastoraal geëngageerde medewerkers in de voorziening, en over de fundamentele visie van waaruit deze thema's behandeld worden. De noodzaak van dit reflectieproces kent meerdere aanleidingen.

Een eerste belangrijke reden is van kwantitatieve aard: het aantal pastoraal werk(st)ers dat in een voorziening vrijgesteld is om de pastorale zorg te behartigen, is volop in verandering. Dit blijkt uit een verkennend onderzoek

In verschillende voorzieningen zijn pastorale werkgroepen actief, soms zijn personeelsleden (gedeeltelijk) vrijgesteld als pastor, maar vaak gaat het om vrijwilligerswerk. Onder meer om hun werk te ondersteunen is de Commissie Pastoraal opgericht. Voorzitter van de commissie is Filip D'Hooghe.

dat door de vicarissen werd uitgevoerd in 2007. Waar vroeger veel religieuzen de pastorale taak op zich namen, zien we nu een verschuiving naar (vooral vrouwelijke) medewerkers die vaak nog een andere taak in de voorziening vervullen. Deze verschuiving vraagt om een parallelle verschuiving in de visie op pastorale zorg in de voorziening.

Naast deze belangrijke kwantitatieve observatie spelen ook een aantal vragen van op de werkvloer een rol in de oriëntatie van de pastorale commissie in 2008. Zo wordt er ondersteuning gevraagd voor de talrijke hulpverleners en medewerkers van de voorziening die niet vrijgesteld zijn voor pastorale zorg, maar wel geëngageerd zijn in de pastorale werking. Hoe kan de werking met pastorale vrijwilligers verder kwalitatief uitgebouwd worden?

Tenslotte biedt de samenwerking tussen de voorziening (MPI) en de (BUSO-) school voor de pastorale zorg uitdagende vragen en interessante kansen.

Redenen genoeg om het reflectieproces bovenaan de agenda te plaatsen. Dit proces moet in de tweede helft van 2009 resulteren in een verbondsinformatief over 'bouwstenen voor de pastorale werking in de voorziening'.

Uitkijken naar 2010...

Eind 2008 besliste de commissie om alvast van start te gaan met de eerste voorbereidingen voor de **derde editie van de pastorale infobeurs**. Deze zou in het najaar van 2010 plaatsvinden. We proberen alvast om met het aanbod van werkwinkels en infostands de vorige editie te evenaren en zelfs te verruimen. Meer informatie zal beschikbaar zijn in het vroege najaar van 2009.

filip.dhooghe@fracarita.org of
pieter.vandecasteele@caritas.be,
tel. 02 507 01 06

PERSONEELSKENGETALLEN

Een mooi resultaat

Voorzieningen registreren en analyseren op een heel uiteenlopende wijze personeelsgegevens. Voor velen is dit een tijdrovende bezigheid waardoor de resultaten van de gegevensverwerking dikwijls lang op zich laten wachten. Om de voorzieningen te ondersteunen lanceerde het Vlaams Welzijnsverbond het project personeelskengetallen. Begin 2008 werden de gegevens van het jaar 2007 opgevraagd. Met trots konden wij tijdens de studienamiddag van 16 september 2008 de eerste resultaten van deze bevraging voorstellen.

185 voorzieningen uit 5 sectoren hebben deelgenomen aan de bevraging. Onze steekproef omvat meer dan 40% van de sector voor ondersteuning van personen met een handicap, 37% van de sector bijzondere jeugdbijstand, de helft van de CIG's, een vierde van de CKG's en 9% van de private capaciteit in de sector kinderopvang. Daarnaast namen er ook enkele revalidatiecentra deel. Samen vertegenwoordigen deze 185 voorzieningen 16.941 contractuele personeelsleden of 13.803 voltijds equivalenten. Om allerlei redenen, zoals tijdskrediet, ziekte en zwangerschap, was op 31 december 2007 slechts om en bij de 90% van deze groep ook echt aan het werk.

Hoe oud is het personeelsbestand in een aantal Vlaamse welzijnssectoren? Wat is het opleidingsniveau van de werknemers? Hoe zit het met de man-vrouw verdeling? En hoe omvangrijk is het arbeidsverzuim? Op deze en vele andere vragen probeerde het Vlaams Welzijnsverbond een antwoord te geven via het project "personeelskengetallen".

Enkele opvallende cijfers

Uit de veelheid aan informatie halen we enkele opvallende cijfers. We stellen vast dat bijna 60% van de personeelsleden deeltijds werkt. 1/3de van de mannen werkt deeltijds tegenover 2/3de van de vrouwen. In de sector kinderopvang vertegenwoordigen de deeltijdse personeelsleden 70% van het totale personeelsbestand.

Het personeelsbestand heeft een gemiddelde leeftijd van 38,5 jaar. 20% van het personeelsbestand is ouder 50 jaar. Nu reeds geniet 35% van het personeelsbestand van ADV-dagen (arbeidsduurvermindering voor 45-plussers) en binnen enkele jaren komt hier nog een grote groep bij. Een evolutie om in de gaten te houden.

Een personeelslid heeft een gemiddelde baremieke anciënniteit van 15 jaar. Daartegenover staat dat een personeelslid gemiddeld bijna 11 jaar in zijn huidige organisatie werkt. Dit betekent dat een werknemer

gemiddeld 4 jaar anciënniteit van vorige tewerkstellingen meebrengt

Het personeel heeft een vrij hoge scholingsgraad. Bijna 90% van hen heeft minimum een diploma van hoger secundair onderwijs. 45% van de steekproef heeft een bachelor diploma en 8% een universitair diploma.

11,5% van de uurcapaciteit gaat naar arbeidsverzuim (o.a. ziekte, zwangerschap en arbeidsongevallen).

Een vijfde van het personeel heeft in 2007 gebruik gemaakt van loopbaanonderbreking via thematisch verlof of tijdskrediet.

Het personeelsbestand bestaat uit 80% vrouwen en 20% mannen. In de sector kinderopvang werkt slechts 2% mannen.

Werknemers van allochtone afkomst vertegenwoordigen 1% van het personeelsbestand. Personen met een handicap vertegenwoordigen 0,5%.

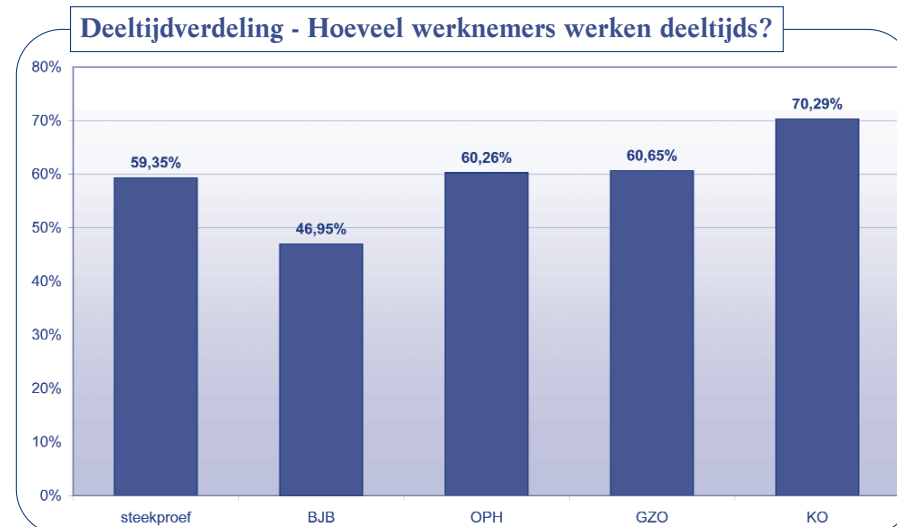
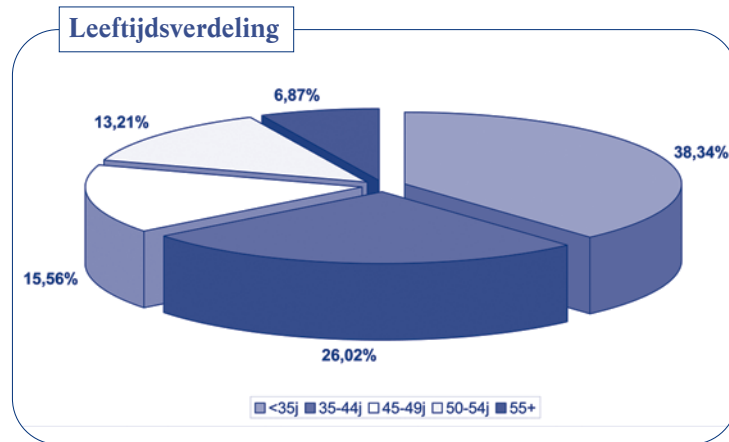
Een schat aan informatie

Alle deelnemers aan de bevraging ontvingen naast deze algemene cijfers ook een individuele positionering waarin hun eigen cijfers worden geplaatst naast die van de totale steekproef en naast die van hun eigen sector.

De resultaten bezorgen ons een schat aan informatie die ons toelaat de belangen van onze leden in de toekomst nog beter te verdedigen. Wij werken intussen verder aan de optimalisatie van de bevraging en breiden onze steekproef volgend jaar verder uit.

steven.delooze@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 22

Sociale maribel

De reorganisatie van de Paritaire Comités in 2007 zette zich in 2008 verder door op het niveau van de fondsen. Het grote mammoetfonds (fonds sociale maribel 305) wordt opgesplitst in een Vlaams en een Frans- en Duitstalige fonds. Het fonds sociale maribel voor de Vlaamse welzijnssectoren (FSM 331) en het fonds risicogroepen 331, ter vervanging van het oude fonds 305.02, werden begin 2008 samengesteld.

Deze fondsen nemen de gemaakte afspraken van de oude fondsen over: de werkgevers merken dus in de praktijk niet veel van deze overgang. Tussen de Vlaamse sociale partners werd afgesproken om binnen het fonds sociale maribel 331 een aantal maatregelen te harmoniseren met het fonds sociale maribel 319.01. Het gaat hier om maatregelen die zowel de werkgevers als de werknemers sociale maribel ten goede komen: de voorschotten worden verhoogd, de toekenningen versoepeld en het plafond verhoogd.

De Vlaamse revalidatiecentra worden vanaf 2008 ondergebracht in de tweetalige kamer revalidatiecentra binnen het grote fonds sociale maribel 330.

Om de drie indexsprongen in 2008 op te vangen werd door de werkgevers in nagenoeg alle sectoren gepleit voor een verhoging van het loonplafond sociale maribel. Met resul-

Op vlak van 'sociaal recht' volgen we de evoluties inzake sociale wetgeving, de werkzaamheden in de paritaire comités en de ontwikkelingen inzake de verschillende (inter)sectorale fondsen op de voet.

taat. Hierdoor konden de voorzieningen de extra tussenkomst met eigen middelen in de lonen van het sociale maribelpersoneel enigszins beperken.

De problematiek van de geplafonneerde tussenkomst in de lonen van het personeel, dat gefinancierd wordt door de fondsen sociale maribel, werd op de viering van het tienjarig bestaan van de sociale maribel in november 2008 door de sociale partners nog eens extra aangekaart bij de overheid. We moeten ervoor zorgen dat het systeem betaalbaar blijft voor de werkgevers en er geen jobs verloren gaan.

Paritaire Comités

Binnen het paritaire comité 331 zijn ondertussen de onderhandelingen opgestart. Het bevoegdheidsgebied van PC 331 is, wat de kinderopvang betreft, ruimer dan het vroegere 305.02: de buitenschoolse opvang heeft er terecht een plaats gekregen. Momenteel wordt

nagekeken welke bestaande CAO's naar de nieuwe doelgroep kunnen uitgebreid worden. Verder werden een aantal bestaande CAO's rond brugpensioen en de risicogroepen opnieuw verlengd. Ook in de andere paritaire comités werden deze CAO's eind 2008 opnieuw afgesloten.

In de zomer werden de besprekingen over de CAO vormingsinspanningen opgestart. Deze CAO moest afgesloten worden om aan te tonen dat de sector voldoende inspanningen doet voor vorming van de werknemers. Zo kon een verhoogde bijdrage ten voordele van de dienst educatief verlof vermeden worden. Eind augustus kon in PC 331 en PC 319.01 de CAO vormingsinspanningen ondertekend worden. In PC 330 bereikten de sociale partners nog geen akkoord over een dergelijke CAO.

Sectoraal pensioenfonds

In 2008 werd verder gewerkt aan de voorbereiding van het sectoraal pensioenfonds voor

de Vlaamse welzijnssectoren. Het spaarfonds, dat voorlopig de budgetten beheert, heeft de eerste beslissingen met het oog op de organisatie van het toekomstig pensioenfonds genomen. De financiering van het sectoraal pensioen wordt vanaf 2008 aangevuld met een deel van het percentage korting op de bedrijfsvoorheffing. De Vlaamse sociale partners kwamen, met akkoord van de Vlaamse overheid, overeen om deze korting na aftrek van de bijdrage voor het sluitingsfonds, te storten ten voordele van het sectoraal pensioen. Dit betekent een essentiële verhoging van het aanvullend sectoraal pensioen voor de werknemers.

Ook het federaal spaarfonds, waar de revalidatiecentra onder vallen, heeft in 2008 zijn eerste vergaderingen achter de rug.

Sociale wetgeving

Ook op wetgevend vlak is één en ander gebeurd. Vanaf 2008 is ook de non-profitsector verplicht bij te dragen voor het sluitingsfonds en de sociale balans werd aangepast om de vormingsinspanningen van de sectoren beter te kunnen opvolgen. Daarnaast is onder andere het zogenaamd pleegzorgverlof mogelijk gemaakt en werd de outplacementverplichting voor 45-plussers aangepast...

En verder...

De commissies sociale verhoudingen van het Vlaams Welzijnsverbond zijn gestart met de voorbereiding van de bespreking van het volgende Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA). Er was een brainstorming over mogelijke thema's, de afspraken van de vorige VIA's werden geëvalueerd en besproken. Dit alles resulteerde in een nota ter bespreking voor de verschillende sectoren.

Veerle Degrande en
(vanaf 2009) Madeleen De Roo,
sociaal.recht@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 30

Tijdschrift voor Welzijnswerk

De 32ste jaargang van het **Tijdschrift voor Welzijnswerk** telde 8 nummers: 7 gewone op 1600 exemplaren en 1 themanummer, waarvan een 200-tal extra-exemplaren gedrukt worden. Het themanummer verscheen in april-mei 2008 (nr. 291) en had als titel: "Uw regels zijn de onze niet". Het bevatte de tekst van het vierde ethisch advies van het Vlaams Welzijnsverbond over leefregels in welzijnsvoorzieningen en de neerslag van de studiedag van december 2007 hierover.

De jaargang telde 600 blz. met 8 edito's en 41 artikels. Dat is iets minder dan de vorige jaren, omdat er in deze jaargang slechts één themanummer was. De rubriek 'Lezerskring' zit in de lift met 56 boekbesprekingen, die door de lezers zelf bezorgd werden. Verder zijn er de rubrieken 'Ethiek en zingeving' (met 37 bijdragen), 'Kort genoteerd' (met 111 signalementen), 41 'Publicaties' werden voorgesteld en in de 'Agenda' werden 501 activiteiten aangekondigd. De rubriek 'Uit de praktijk', waarin kortere tekstjes vanuit de voorzieningen opgenomen worden (te lang voor 'Kort genoteerd' en te kort om als 'echt' artikel door te gaan...) verscheen in 2008, net zoals vorig jaar, twee keer.

Wat de artikels betreft zijn de 'populaire' thema's (meer dan 10 scores) in deze jaargang: 'Organisatie van de zorg', 'Ethiek en

Onze elektronische nieuwsbrief 'de facto' kon in 2008 rekenen op een stijgende belangstelling en eindigde het jaar met ruim 2000 abonnees. Ook het gedrukte vakblad 'Tijdschrift voor Welzijnswerk' blijft een gevestigde waarde in het Vlaamse welzijnslandschap. Naast deze periodieke media is onze website uitgegroeid tot het belangrijkste informatiekanaal van de vereniging.

zingeving' (met het themanummer), 'Beleid' (overheids- en instellingsbeleid), en 'Jeugd- en kindercare'. Dit laatste thema sluit natuurlijk aan bij de Verbondssectoren Bijzondere Jeugdbijstand en Gezinsondersteuning. Er verschenen 8 artikels die aansloten bij de sector Ondersteuning van Personen met een Handicap, en Vrijwilligerswerk en Kinderopvang kwamen evenveel (drie maal) aan bod dan het vorige jaar. Opvallend is de stijging van het aantal artikels over bejaarden- en gezondheidszorg, en ook thuiszorg, dat traditioneel toch een belangrijk thema was voor ons Tijdschrift, haalt wat van zijn achterstand in. Kwaliteitszorg, VTO, arbeid, migranten en OCMW blijven ook dit jaar de kleine broertjes, en ze krijgen in de staart van het peloton het gezelschap van het (Algemeen) Welzijnswerk.

Meer info over het Tijdschrift (samenstelling redactie, inhoudsoverzichten, thematische jaaroverzichten, auteursrichtlijnen) zijn te

vinden op de website, via de knop 'publicaties'.

de facto

Ons ledenblad 'de facto' als elektronische nieuwsbrief was in 2008 aan zijn tweede jaargang toe. Ook nu weer verschenen er 8 nummers, goed voor zo'n 90 berichten, die voor iedereen via de website integraal en gratis te raadplegen zijn.

In het editoriaal wordt meestal ingezoomd op de maatschappelijke actualiteit of op een of ander Verbondsstandpunt. Daarna is er aandacht voor allerlei 'intern' nieuws van het Verbond (standpunten, persberichten, actiepunten, e.a. nieuwtjes), intersectorale aandachtspunten en de sectoren. De voorbije jaargang waren er opvallend veel berichten uit de kinderopvang en de sector ondersteuning van personen met een handicap. Het vrijwilligerswerk kwam iets minder aan bod

dan het vorige jaar; de sector Bijzondere Jeugdbijstand en Gezinsondersteuning hadden via 'de facto' weinig nieuws te melden.

Verder was er aandacht voor eigen activiteiten (gaande van de algemene en sectorale ledenvergaderingen, over denkdag en con-

gres Zorginnovatie, netwerktafels MVO, blikopeners van het CEZ en studiedagen over de Ethische adviezen, tot de vormingsreeks 'in dialoog met de jongere' en het Seminarie Zorgethiek) en publicaties (Tijdschrift voor Welzijnswerk, Pastorale Perspectieven, Informatieven, met doorklikmogelijk-

heid voor de leden). Ook enkele activiteiten en publicaties van partnerorganisaties kregen een plaatsje.

fons.geerts@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 511 44 70

Onze website in cijfers

Onze website werd in 2008 per dag bezocht door gemiddeld 467 unieke bezoekers. Met een maximum van 911 unieke bezoekers per dag en een minimum van 125. Deze openden samen gemiddeld 2656 pagina's per dag, met een maximum van 6394 en een minimum van 335 pagina's. We bekeken de 'top 30' van het aantal 'hits' per pagina op de website.

Zoals te verwachten was, scoren de aparte 'Informatieven' het hoogst, met liefst 267.619 hits, onmiddellijk gevolgd door de ISBI's (de Intersectorale Beheersinformatie van Caritas), waarop ruim 71.000 maal doorgeklikt werd. Bovendien werd meer dan 13.000 maal de beginpagina met meer uitleg over onze 'Informatieven' aangeklikt. Wellicht gaat het hier over niet-leden, die op

zoek zijn naar informatie. Leden die ingelogd zijn, hebben immers direct toegang tot onze Informatieven.

De volgende groep van populaire pagina's op onze website zijn de 'standpunten' (ruim 27.000 hits) en de 'vacatures' (ruim 26.000 hits). De diverse pagina's van het Tijdschrift voor Welzijnswerk werden ruim 24.000 keer bezocht. De algemene pagina van de sectoren werd ruim 13.600 keer aangeklikt; de sectoren Ondersteuning van personen met een handicap (met ruim 6000 hits), Kinderopvang (bijna 3700 hits) en Bijzondere jeugdbijstand (ruim 3200 hits) staan ook in onze 'top 30'.

Bijna 10.000 keer werd de Kennismakingspagina bezocht, gevolgd door werking (bijna

8000 hits) en Intersectoraal (bijna 7400 hits). Info en links zijn goed voor ruim 6000 hits, de andere publicaties voor zo'n 5500 hits, onze elektronische nieuwsbrief 'de facto' werd via de website bijna 4000 keer aangeklikt. Onze 'top 30' wordt vervolledigd met informatie uit het Paritair Comité 319.01, de pagina met onze vergaderingen, de voorstellingspagina met de medewerkers, alles wat 'sociaal recht' betreft, de barema's van de verschillende sectoren, de personeelskengetallen, de pagina 'In de media' en info uit het werkveld.

webmaster@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 35

De drijvende krachten

Vanaf het begin beoogt het project een wederzijdse bevruchting tussen wetenschappelijk onderzoek en praktijkkennis uit de welzijnssectoren. De **reflectiegroep** met vertegenwoordigers van de zes betrokken sectoren speelt een centrale rol: ze becommentarieert het onderzoekswerk en stuurt permanent bij. Het onderzoeksteam nam een twaalfstal diepte-interviews af bij sleutelfiguren uit voorzieningen: op die manier confronteerden we de meer theoretische invalshoek met concrete ervaringen met veranderingsprocessen.

Op 30 mei 2008 legden we de visie op zorginnovatie tijdens een **denkdag** voor aan een brede toetsingsgroep. We nodigden verschillende stakeholders uit: gebruikers, vrijwilligers, praktijkwerkers, stafmedewerkers, leidinggevenden en beleidsmensen van de overheid uit de diverse betrokken sectoren. Een van de vaststellingen was dat niet alle betrokkenen even goed vertegenwoordigd waren. Vanuit de verschillende discussiegroepen werd aangedrongen om wegen te zoeken om de gebruikers meer in het project te betrekken. Daarom nodigden we begin juli de gebruikers en gebruikersorganisaties uit om kennis te maken met het project. Dit resulteerde enerzijds in een scherpere focus op de gebruiker binnen de visie op zorginnovatie in

Het Vlaams Welzijnsverbond werkt samen met Cera, Zorgnet Vlaanderen en LUCAS, het Centrum voor Zorgonderzoek en consultancy van de KU Leuven, aan een driejarig project: 'Zorginnovatie in welzijn'. Het project richt zich tot de gehandicaptenzorg, de bijzondere jeugdbijstand, de gezinsondersteuning, de kinderopvang, het vrijwilligerswerk en de ouderenzorg. Het project heeft drie doelstellingen: het definiëren van zorginnovatie, het ontwikkelen van een diagnose-instrument en het aanreiken van innovatiemethodieken.

welzijn en anderzijds in een actieve deelname van de gebruikersgroep aan het project.

Communicatie

In juni 2008 lanceerden we de website www.zorginnovatie.be. Deze **website** maakt het project bekend, presenteert de visie op zorginnovatie in welzijn en plaatst innovatiepraktijken in de kijker. De website moet zo een inspiratiebron worden voor voorzieningen, sectoren en netwerken die willen innoveren.

Op 25 september 2008 organiseerden we in het Provinciehuis te Leuven onder massale belangstelling een eerste tussentijds **congres** over het project 'zorginnovatie'. We presenteerden er de definitie van zorginnovatie en plaatsten innovatieve projecten in de kijker.

Minister-president Kris Peeters en de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Steven Vanackere lichtten toe hoe de overheid innovatie tracht te ondersteunen.

Cera bracht ons in contact met de hoofdredacteur van **Weliswaar**, wat resulteerde in een systematische aandacht voor het project zorginnovatie in dit tijdschrift. Daardoor bereiken we de brede waaier van welzijn en gezondheidsvoorzieningen in Vlaanderen. Weliswaar stapt mee in het project als zesde en belangrijke communicatiepartner.

Netwerking

Begin juni werden we uitgenodigd op het kabinet van minister-president Peeters om het project zorginnovatie toe te lichten. Naast de medewerkers van minister Peeters

waren ook de kabinetsmedewerkers van de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin aanwezig. Er was niet alleen grote belangstelling voor het project, maar deze ontmoeting resulteerde ook in de toezegging tot medewerking aan ons congres te Leuven.

Begin juli waren we te gast bij het CVN, het Cultureel Verdrag Vlaanderen Nederland. In het verdrag zijn afspraken gemaakt voor een intensere samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland. Het project 'Zorginnovatie'

komt in een van de werkgroepen van het grote CVN-congres op 31 januari 2009 te Antwerpen aan bod.

Vanuit het Healthcare Management team van de Vlerick Leuven Gent Management School wordt aan een onderzoeksproject rond innovatie in ziekenhuizen en een onderzoeksproject rond innovatie in de ouderenzorg gewerkt. Beide projecten worden gefinancierd door Flanders District of Creativity (FlandersDC). We kregen toelichting bij beide projecten en

konden ook ons project zorginnovatie voorstellen. De projectleider van zorginnovatie werd betrokken bij het screenen van de ingediende projecten bij Vlerick.

Meer info over het project:
www.zorginnovatie.be.

linda.beirens@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 31

Guimardstraat 1, 1040 Brussel - Tel. 02 511 44 70 - Fax 02 513 85 14
post@vlaamswelzijnsverbond.be - www.vlaamswelzijnsverbond.be